

Učiteljski Tovariš

Stanovsko političko glasilo UJU — Poverjeništvo Ljubljana.

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Rokopisov ne vracamo. Nefrankiranih pisem ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 Din, za inozemstvo 80 Din. Člani pov. UJU plačajo list s članarino. Oglast po ceniku in dogovoru, davek posebe. Pošt. črh. rač. 11.197. Telefon 3112.

Volonterji.

Brez dvoma je, da preživlja vse naše šolstvo težko krizo. Srednje šole se med letom reducirajo, dasi bi se morale naravno koncem ali pa vsaj v začetku šolskega leta. Novi učni načrti in važne izpremembe v ustroju srednjih šol se ravno tako vrše med šolskim letom. Vse to povzroča velik nered in zmešnjave pri vzgoji in pouku, ki bi se morala vršiti mirno in stvarno brez vsakih večjih pretresljajev zlasti že med začetnim delom. Potem se pa čudijo, da so uspehi minimalni in zaostajajo daleč za predvojno normalo!

Osnovno šolstvo pa je v zadnjem času dobilo novo kategorijo učiteljstva — volonterje. Par sto učiteljskih abiturijentov in abiturijentk v Sloveniji čaka na službe, razredi so prazni, ali se pa mora vršiti radi pomanjkanja učnih oseb menjalni, ali pa poldnevni pouk. Torej na eni strani učiteljstvo z izpiti brez službe, na drugi strani pa šole oziroma razredi brez učiteljstva. Taklo zahtevajo — krediti. In da se ta velika vrzel vsaj deloma zamaši, so iznašli novo kategorijo — volonterje. Tem se ne vsteje zastojkarska službena doba ne v napredovanje, ne v penzijo in niti ne za usposobljenostni izpit. Pač pa gojijo lahko tihe nade, da se jih bode upoštevalo pred vsemi drugimi takrat, ko bodo zopet na razpolago krediti.

Tisti, ki so se izmislili to novo kategorijo, pač niso prevdarili, kakšno občutno škodo so s tem zadali šoli, učiteljstvu, volonterjem samim in obenem tudi zausnico šolski upravi. Pa si oglejmo malo bliže to zadevo!

Zastojkarsko službo more opravljati le gmotno dobro situiran človek. Takih je pa med naraščanjem v naši dobi jako malo. In od tega že itak nizkega števila se jih bode bore malo oglasilo za tako tlačanstvo pod tako pramočnimi pogoji. V prvi vrsti bi morala še priti v poštev tisti, kateri bi lahko nastopili tako mesto doma, če je seveda prosto. Učitelj začetnik pa naj bi nikoli ne nastopil službe v domačem kraju! To bi moral biti princip! Razlogov za to menda ni potreba posebej navajati. V interesu šole kakor njega samega je, da nastopi prvo službo v tujem kraju, kjer je nepoznan in nihče ne ve, v kakih razmerah je življenjsko in nima nobenih moralnih ali drugih obvez napram nikomur izza dobe svojih študij. Le tako more vršiti neovirano svoj poklic mladini in sebi v svrhu nadaljnje izobrazbe v prid.

Brez dvoma je, da se jih bode nekaj oglasilo za tako službovanje tudi izven domačega kraja in celo takih, ki bodo prejemali od doma nezadostno podporo za hrano, stanovanje in obleko. Kaj bode preostalo tem revežem drugega nego stradanje in sploh živeti in nastopati svojemu stanu neprimereno. Tako si bodo nakopali že pri prvem koraku v izvrševanju svojega nalahkega poklica kal bolezni, ki jih bode spremljala morda vse življenje do preranega — groba. Mnogi izmed njih se bodo morali zadolžiti, da bodo mogli vsaj za silo izhajati. Kaj se pa pravi imeti dolgove mlademu človeku ob že itak skromni plači. tega tisti gospodje, ki so pogruntali to kategorijo, ne vedo in niso tega nikoli okušali. Dolg je breme, ki te tišči k tlom toliko časa, dokler se ga ne iznebiš, ali pa zapadeš ravnodušnosti. Če si pa postal napram dolgovom enkrat že ravnodušen in brezbržen, potem si izgubljen za celo življenje.

LISTEK.

PAVLE SARSON:

Moja čitanka za III. i IV. razred osnovnih škola u Sloveniji.

Napomene o sastavu i potrebi.

Nastava srpskog ili hrvatskog jezika u Sloveniji počinje tek u III. razredu osnovne škole, u doba dakle, kad već deca prilično dobro čitaju i pišu slovačku latinicu.

Prema osnovnom načelu, od poznata k nepoznatom i od lakšega k težem, bez sumnje je potrebno da početna čitanka za ove škole ima, kao uvod, vežbanja u izgovoru, čitanju i pisanju onih glasova (slova) srpsko-hrvatske latinske abecede, kojih slovenačka azbuka nema, a to su: č, d (mnogi ga i sada pišu dj), dž, lj, nj.

Sastavljajući ovu čitanku, smatrao sam stoga kao neophodno potrebno da složim najpre kratka vežbanja u izgovaranju, čitanju i pisanju tih glasova ili slova, pa se nadam da će ta vežbanja dobro doći i učiteljima i đacima.

Posle tih vežbi i izučanja čitave naše latinske abecede, prelaзи se na ćirilicu kao drugo naše pismo. Iz vlastitog iskustva znamo, da tko zna da čita i piše latinicu, može za 2—3 sata da nauči i ćirilicu.

To je samo gmotna stran. Moralna pa ni nič boljša. Kako bode poučeval v razredu človek, ki ga tarejo gmotne skrbi in z zavestjo, da dela zastoj, to si lahko mislimo. Ako se volonterstvo za silo še obnese morda pri pošti, ali pa v drugih poklicih, kjer se dela za mizo s peresom in papirjem in kjer je res potrebna praksa za izvrševanje bodočega poklica, se prav gotovo ne more obnesti v šoli, kjer se vrši delo z živimi dušami. Pri vzgoji in pouku mladine zagrešene napake se ne dajo tako popraviti, kakor napake v — aktih.

Velika napaka je tudi v tem, da se tu od uprave same uvaja razlika in velika socialna krivica pri naših najmlajših tovariših

ALBERT ŽERJAV:

Tednik kot centralni mladinski list.

I.

V razvoju slovenskega šolsko-reformnega gibanja moremo po vojni zaznamovati med drugimi še posebej dvojne dogodkov, ki pomenjata in domačih tleh močen in siguren korak napredka.

Prvi kres, ki je v silnem žaru in svitu razsvetlil novo obzorje, je zanelel Fran Zgeč s svojo brošuro »Vzgoja najširših plasti našega naroda«, ki je predramila malone vsakega učitelja v sleherni gorski vasi, da je začel gledati z dvojnimi očmi, razmišljati, poizkušati in — trdno verovati v novo bodočnost šole, otroka in poklica. Vsebinska tega Zgečevega prvenca je na mah postala tako aktualna, da so se ž njo bavila vsa učiteljska društva na svojih rednih zborovanjih. Če smo odkritosrčni, zamoremo pripoznati, da so se po tem uprav revolucionarnem sunu začeli mnogi strankarsko-politični interesi urno — umikati pred stanovsko-poklicnimi zadevami, ki so stopila v vidno ospredje. Prav nič manjši dogodek v šolskem življenju, zlasti v njegovi praksi, je povzročila Bregantova knjiga »Elementarni razred«, ki je v letošnjih glavnih počitnicah zagledala beli dan.

Od izida Zgečeve brošure, ki je obravnavala bolj s teoretične strani sodobna vzgojna vprašanja, pa do Bregantove praktične knjige so pretekla štiri leta, ki so očistila medsebojna pojmovanja in subjektivna naziranja ter slednjič izoblikovala malone — samonikel duhovni ideal velikega dela slovenskega učiteljskega kadra. Ker se zamore naša sedanja propaganda za ustvarjanje šole opirati na posamezne lastne izkušnje, to je na — konkretne oblike, zato je od danes naprej veliko lažje in enostavneje širiti in zagovarjati načela šolsko-reformnega gibanja kakor tik po našem — političnem osvobojevanju. Sami na sebi smo občutili, da kdor je v začetku pri svojem podrobnejšem šolskem delu zagrabil za pravo in resnično jedro nove šole, da je ta pozneje dospel do splošnih rezultatov ne toliko po tujih vzgledih in lepih primerih, marveč največ po svojem — osebnem razvoju, ki je vsikdar in povsod edino resnični nositelj vsakega napredka.

Kakor rečeno: Fr. Zgečeva brošura in Bregantova knjiga tvorita dvojce dogodkov z vsemimi svojimi posledicami v razvoju domače šolske reforme, ki pa še s tem ni zaključena, marveč nujno sili v — popolnejšo obliko in — bogatejšo vsebino.

II.

Doslej se je bilo treba pač v prvi vrsti ozirati na duševno-duhovni preporod potrebnega dela domačega učiteljstva, da je

in tovarišicah. Lahko imaš najboljše zmožnosti, največ veselja do učiteljskega poklica, a mesta ne dobiš za to, ker zaradi revščine in drugih razmer nisi izvrševal volonterstva. Mesto pa bo dobil oni, ki nima ne posebnih zmožnosti in še manj veselja, a je bil v položaju, da je lahko vršil zastojkarsko službovanje toliko in toliko mesecev.

Gospodje! Na ta način se ne vzgajajo mladi ljudje. Tako si ne boste nikoli vzgojili dobrega, požrtovalnega učiteljstva, kakršnega naša doba potrebuje bolj, kakor ga je potrebovala katerakoli prejšnjih dob. Že pri prvem koraku v življenje ste jim ubili ideale. In učitelj brez idealov ni učitelj, ampak stroj.

postalo dovzetno in dozorevajoče za novo delo v razredu. Odslej naprej: ko je že moč na četa praktikov aktivne šole; ko so mnoga načela zadobila konkretno formo; ko že naše oblasti pripoznavajo vrednost svobodno ustvarjajoče šole, je nujno potrebno, da postržemo tudi — otroku v razredu z odgovarjajočo knjigo, ki je v tesnem razmerju z bistvenimi načeli moderne didaktike in psihologije.

Tak prvi poizkus zaznamujemo z uvedbo predelanih Lavtarjevih računic, zlasti pri bogato ilustrirani »Računski začetnici« za elementarni razred, pri Fleretovi knjigi »Prilodne sile«, nakar se nam še obeta njegova nova elementarna čitanka, ki bo začela z obravnavo velikih tiskanih črk. V posredni zvezi s tem dejstvom je omeniti tudi vsakoletne publikacije »Mladinske Matice«, kot člena v verigi šolsko-reformnega življenja. In s tem smo menda pri kraju...

Kdor je srečno zajadril v svobodo in ustvarjanje očitujočo šolo, ta je občutil z razredno zajednico vredno močno potrebo po — novi čitanki, ki bi bila v vsestranski zvezi s kompleksnim življenjem in v privlačni obliki za otroka. Ob novem delu in drugem spoznanju so današnje šolske čitanke marsikaj zgubile na svojem pomenu, na privlačnosti in uporabi. Še odraslemu človeku se nekako pristidi knjiga, ki jo je prečital že v enem tednu, pa mora nato po njej še listati malone vsak dan eno, dve, tri... leta, kajti v taki knjigi izgubi vsaka najbolj občutena pesmica vso svojo nežnost in ličnost, da ostane od nje otroku samo zaporedna vrsta in kitica nrtvov — črk in prav nič drugega. Zato moramo kaj pridno segati po raznih časopisih, tednikih in drugih knjigah, na katerih se še ni vsedel — šolski prah. Da povem takoj: iz dneva v dan čitimo potrebo mladinskega tednika, ki bi zamenjal ali vsaj dopolnjeval vlogo naših šolskih čitank, ki so kot prašen in povezan arhiv kakega razpuščenega društva iz minulega stoletja, ne pa knjiga sodobnega življenja...

III.

Naši izhajajoči mesečniki: »Zvonček«, »Mladi junak«, »Vrtec« i. dr. se čimdalje bolj izkazujejo za nepopolno sredstvo vzgoje, ker ne stojijo v neposredni službi šolskega pouka. Nadalje se vsled mesečnega razdobja v izhajanju brusi živni interes otroka, na katerega je treba vplivati zaporedoma, stalno, ne pa samo perijodično in še takrat ne s praviimi učinkujočimi sredstvi. Tudi to je treba omeniti, da niso naši mladinski mesečniki popularni v pravem smislu, na drugi strani pa je njihov delokrog deljen in s tem tudi močno — razcepljen. Mesto naših listov

in lističev, ki trpe v kvalitativnem in kvantitativnem oziru, bi mnogo dostojnejše in sli gurnejše izhajali s kakim primernim — centralnim mladinskim tednikom, ki bi bil obenem zvesto ogledalo zavesti in sposobnosti domačega mladinskega literarnega in poljudno-znanstvenega pokreta.

Pred desetletji in še danes se tako brezplodno govori proti filmu, dnevnim časopisom... češ, da imajo poleg svoje dobre tudi zelo senčne strani. Nikdo ne more temu oporekati, vendar se ne da temu docela izogniti, ker je težko in nemogoče potegniti pravo in resnično mejo med dobrim in slabim, težje kot med — mojim in tvojim... Resnica je, da so postali filmi, knjige in časopisi (dobri in slabi) poslednja leta važen činitelj propagande, javnega mnenja, tendenčne vzgoje, pouka itd. Da bi torej mladini ne bilo treba segati po enostranskih političnih listih, ki zavijajo resnice na svoje čudne načine, zato smatram mladinski tednik za najprimernejšo obliko mladinskega lista, ki naj bi bil obenem naš slovenski — centralni mladinski list.

S čim bi se neki izpolnjevali predali takega lista?

O čem naj vse piše mladinski tednik?

Vse, kar izve zanimivega, lepega in koristnega naš naraščaj iz političnih časnikov, to naj nudi tudi mladinski tednik, vse ono, kar pa nasprotuje rahlim čustvom, razširja nevednost in razkol med člani človeške družbe in vzgaja kult stroge subjektivnosti, laži in pokvarjenosti, se mora opustiti in izločiti. Z ozirom na državljansko vzgojo mladine naj bi list tudi ne molčal o važnejših državnopolitičnih vprašanjih, ki morajo biti znane vsakemu državljanu. Sploh bi naj tak tednik donášal aktualne dogodke življenja doma in na tujem, v obliki potopisov zanimivosti širnega sveta, poljudno znanstveno gradivo iz vseh ravni človeškega udejstvovanja, opise življenja velmož, med katere pa štejemo poleg literatov in umetnikov tudi tehnike, zdravnike, znanstvenike... in podobno snov. Poseben del bi naj bil določen za lastna dela naših malih, za medsebojno dopisovanje, poročanje o šolskih prireditvah in delovanju otroških organizacij, za javna vprašanja, nasvete itd. Brez, četudi preproste ilustracije, slike, bi naj ne bil noben večji sestavek.

Pri nas je težko vsako večje delo; to pa zato, ker moramo ustvarjati vedno narobe: najprej fundiramo ekonomsko stran, potem šele — idejno plat. Tudi tukaj se temu ne moremo izogniti, ker nas k temu silijo naše tesne razmere in prilike.

Naš mladinski list »Zvonček« je dospel v svoje 30. življensko leto. Ni samo svobodna želja poedinca, da bo »Zvončeku« najbrže 30. leto obenem poslednje leto — življenja,* to pa zato, ker po dosednji smeri in obliki ne zadošča namenu novega časa in duha. Torej če bi se realizirala zamisel mladinskega tednika, potem bi se naj sporazumeli v tem, da bi vobče prenehal izhajati »Zvonček« kot dosedanjí mesečnik. Morebiti bi se dalo celo doseči, da bi tudi drugi mladinski lističi pripoznali, da je najboljša za splošnost, če bi postali — sestavni deli novega mladinskega tednika, ki bi potem predstavljal naš — centralni mladinski list, da bi zamogli z njim tudi stopiti pred mednarodno forum kot je bil letoš v Berlinu. V dobro celokupne splošnosti bi se naj zabrisali vsi osebni interesi posameznih struj, ki se v

* Prepričani smo, da se večina učiteljsstva ne bo strinjala s tem naziranjem.

Op. uredn.

slo-hrvatskog jezika, sastavljaju daci pomoću učitelja kratka vežbanja na osnovi različitih članaka čitanke, i sve se vežbe pišu na tablu i u pisanke, pa se čitaju. I o tom vežbanju ovisno je znanje ćirilice, odnosno lakoća njene upotrebe. Jer, kao što daci tog stepena veoma hitro nauče nova slova, tako isto ih lako i zaboravljaju, ako odmah zatim ne sledi utvrđivanje ponavljanjem ili vežbanjem i upotrebom.

Raspored pisanih ćirilskih slova i vežbi u ovoj čitanci nije nipošto moj »izum«, već je taj raspored prenet u glavnom iz stare Basariček-Pejnovičeve čitanke za Hrvatsku, gde je i pred rat učenje ćirilice bilo obavezno. A taj prelaz sa latinice na ćirilicu ima u svojim čitankama i Dr. Čajkovac, što dokazuje da ga i on smatra dobrim.

Pa kad bi u pomenutim čitankama, namesto tog prelaza, bio tek mali i veliki, pisani i štampani ćirilski alfabet, mislim da ne bi te čitanke baš mnogo izgubile na svojoj vrednosti. Jer bio raspored ćirilskih slova kakav mu drago, činjenica jest da je 5 malih ćirilskih slova potpuno jednakih latinskima, 5 slova delomično jednaki, 19 različitih, a malo m jednako je velikome. I kad se dobro upamte oblici ovih 19 slova, sva je ćirilica već zapravo izučena, zato što su velika pisana slova veoma slična malima, pa se iz njih dadu vrlo lako izvesti, osim velikih slova b i d (od kojih je prvo slično broju 6, a drugo broju 2). A iz pisane se abecede na školskoj tabli najlakše izvedu štampana mala i velika

abeceda, što deca veoma rado »pretiskavaju« u svoje pisanke.

Dobro je, ako deca izrezuju štampana slova iz tvrdog papira, jer će ih tako trajnije zadržati u pamćenju. U svrhu dobrog razlikovanja i pamćenja, treba osobito mala slova međusobno poređivati (primerjati).

Istaknuti mi je na ovom mestu, da su u ovoj čitanci upotrebljena samo opće priznata slova. Može se, naime, još i sada naći u nekim početnicama 5—6 ćir. slova, što su samovoljno uneta i nisu opće priznata.

Napomenuti mi je na kraju, da se pri izučavanju ćirilice, i kasnije za čitanja ćirilskih članaka, moramo čuvati da u isto doba ne pišemo i ne čitamo latinice. Zbog toga su, ispod ćirilskih članaka u ovoj čitanci, i slovenačke reči štampane ćirilicom. A sa toga razloga, ni kod prvih sata izučavanja ćirilice ne bi valjalo, da daci imaju pred očima u isto doba i ćirilka i latinska slova. Predavanje ćirilice vrši se pri tabli bez upotrebe i javljanja knjige. Knjiga služi samo za vežbanje i ponavljanje.

Što se tiče akcenta, reći mi je tek, da ga nisam zabeležio na rečima, koje imaju slovenački naglas, kao ni na nekih dvanaestak reči, na kojima ga ne beleže ni Vuk kao ni Daničić.

Kompoziciju i vrednost čitanke prepuštam sudu onih koji po njoj rade ili se inače za nju zanimaju.

književnem oziru s svojimi listi in lističi ne morejo dvigniti do nadpovprečne višine, ter bi naj iste skupno pristopile k — širši enotni akciji za rešitev navedenega problema. Kakemu odseku naše stanovske organizacije bi pa pripustili tozadevno vodilno vlogo in pot.

Zavedam se, da radi obširnosti problema nisem mogel biti izčrpen s svojim širo-

kim predlogom. Ne tajim sicer, da kak drug način rešitve ni mogoč; hotel sem le, kolikor dovoljuje skromen prostor, označiti ideal, ki stopa pred nas kot posledica žive vsakdanje potrebe. V namenu, da se razvije rezultatno razmišljanje in pozitivna akcija, izročam skromne misli v našo učiteljsko javnost, ki predvsem njej pripada izvedba opisanega problema sedanjih dni...

Svojim mlajšim tovarišicam!

Lepe počitnice so minule in pričelo se je zopet naše delo — delo v šoli in zunaj nje.

O delu v šoli vam ne bom govorila; dovolj ste podkovane, vsaka ve zase, kako in kaj! Pomenile bi se pa prav odkritosrčno, samo par besed o delu zunaj šole.

Končale ste s poukom in proste ste! Kam se obrniti! Dnevi so jesenski — mrzli; večerji pa dolgi, dolgočasni; in to že sedaj jeseni. Kaj bo šele pozimi?! — Ne ugovarjajte mi! Ni mi dolgčas! Knjig imam dovolj, ročna dela delam, kuham — ni mi dolgčas! Kaj me brigajo drugi! — Vem za vse te stvari, saj sem bila sama mnogo let na raznih mestih, v gorski vasi na samotni šoli in tudi v večjih krajih. — Ni vam dolgčas! Nikdar?! »Saj ženska lahko najde dosti dela, samo, če ga hoče.«

Hm, sobica je hitro pospravljena, šivanja za eno osebo ni ravno preveč, gospodinjstvo mlade samske učiteljice je bolj borno, knjig ni preveč na razpolago — večeri so dolgi — in nedelje v samotni vasi — hu, kako so puste! Kam naj se obrnem? — Vidite tovarišice! Vem za vse te težave, zato sem tudi prepričana, da nobeno vaših zatrdljanj ne drži. Tovarišica, ki živi sama zase, živi nekako brez pravega veselja, brez prave sreče in zadovoljstva v srcu. Preveč je časa za premišljevanje in stokanje po družbi, zakaj človek je naposled vendarle družabno bitje. V duši se naseli nezadovoljstvo in s tem pridejo tudi grenke ure.

Zato pa si pomagajmo — sebi in drugim! Koliko deklet je na vasi in v okolici, ki težko čakajo, da bi prišla med nje učiteljica, ki bi se malo zavzela za nje, ki bi jim dajala razne nasvete, nauke, jih učila nekoliko iz gospodinjstva, zdravstva, higijene, jim pokazala ročna dela in prirojanje, jim malo povedala, kako je po svetu — in še mnogo drugega. Pa žal, mnogo, mnogo je tovarišic, ki iščejo in najdejo nešteto izgovorov, samo

da se otrsajo dela. Vem, da se lahko dela povsod med ljudstvom, samo če se hoče, če je volja.

Nikjer niso ljudje tako barbarski, da bi se posmehovali vašemu delu, ali da bi vas ovirali pri delu. A, če se najde slučajno kje tak posameznik — idite preko njega in nadaljujte svoje delo.

Marsikatera malodušna se bo tudi izgovarjala s slabotnim zdravjem! Pa ni tako hudo! Uredite si tečaje ali sestanke po možnosti; tudi prevelika zgovornost ni pri tem potrebna. Vsaka ima prav gotovo veselje do ene stroke — naj prične z isto! Počasi spoznate dekleta in vse se uredi lepo. Sama nisem preveč krepka in vendar se nisem izpikopala zdravje z delom za druge, čeprav sem žrtvovala nešteto uric drugim. Ne glejte koš leginj na udobnih mestih, ki morda nič ne delajo! Večina od njih je že službovala zunaj; delovale so med ljudstvom, vsaka pač po svoje. Glejte in vprašujte za svet one pridne tovarišice, ki so že delale in še delajo.

O metodi izvenšolskega dela vam ne bom govorila, ker najdete vse natančno opisano v članku tovarišice Dolganove v »Tovarišu« z dne 16. februarja in 23. februarja 1928, ki vam ves svoj načrt tako pristrano postavlja na srce. Poročajte o svojem delu v »Tovarišu« ali pa pišite na odbor »Oio« o vaših uspehih, da spoznamo kraje in ljudstvo.

Vsi se zanimajmo za enega in eden za vse!

Marsikatera tovarišica, ki bo premeščena v drug kraj, vam bo hvaležna, ako bo iz vaših dopisov v »Tovarišu« spoznala krajevne razmere in odnose med ljudstvom.

Zato tovarišice, s pogumom na delo in ne ustrašite se žrtve! V poznejših letih, ko se spomnite svojih mladostnih dni, se bodo razgrinjale slike vašega lepega dela v vaših mislih in vam pomlajale srce!

Anka Celnarjeva.

ohraniti svojo nepristranost. — Vabimo vse tovariše po deželi, naj pazno zasledujejo vse pojave odiranja in brezvestnega izkoriščanja in jih sproti javljajo »Zvezi«, ki bo ukrenila potrebne, da se vsi taki nedostatkni odpravijo. Prosimo tudi vse tovariše, naj o razmerah v posameznih krajih redno pošiljajo »Našemu Glasu« poročila, ki jih bomo z veseljem objavljali. Predvsem pa: »Naš Glas« je naš glas, širimo ga, podpirajmo ga! (»Naš Glas«).

— **Revizija uradniškega zakona.** Kakor poroča »Cinovniški glasnik«, niso točne vesti dnevnega časopisa, tiče se revizije uradniškega zakona. Tekst uredbe namreč še ni končno veljavno sestavljen in tudi komisija, ki ji je poverjena sestava te uredbe, še ni izdelala prehodnih določil, ki so posebnoma važna za službujoče uradništvo. Tudi še nima omenjena komisija izdelanega poročila, ki ga ima podati finančnemu ministru in ki ima vsebovati izčrpano utemeljitev vseh predlogov. — Mora se konstatirati, da dela komisije zelo počasi. Res pa je, da je morala komisija prekiniti svoje delo v letnih mesecih, ker so bili člani iste na dopustu. Počasno delo komisije opravičujejo tudi z željo, da se detajlno in skrbno prouče vse želje in potrebe posameznih strok, da bi ne nastale slične pogoje, kot so nastale v prejšnjem času pri tem delu. — Če se izkažejo ta pojasnila kot točna, se ne bode smatralo za greh dejstvo, da traja delo na tej uredbi delj, nego je uradništvo pričakovalo. — Videli bomo kaj prinese bodočnost.

— **»Popotnik«** 1. in 2. številka izide v nekaj dnevih v novi opremi. Novo uredništvo se je potrudilo, da dobi list pestro vsebino, ki bo vse učiteljsko zanimala; depolitizacija šole in politična vzgoja, J. J. Rousseau, moderna šola in disciplina, socialne sličice iz otroškega življenja, sodobna ruska šola, slovenska knjiga v računskem pouku, psihologija učitelja, iz življenja duševno zaostale dece itd. Šolski praksi je namenjena slička »Vseh mrtvih dan«, »Tri ure v elementarnem razredu«, »Šolski časopis in pristo spisek« i. dr. Samozobrazovalno akcijo podpirajo članki A. Slaka in referat tov. Kosove. Končno je pridano mnogo »dobičaja«. Novi so citati in smetnice iz šolskega življenja. »Popotnik« nam obeta postati res pravo duševno razvedrilo in okrepčilo.

— **Za odpuščene učitelje na Primorskem.** V prilog skorajšnjega nameščenja v Primorju odpuščene učiteljskega je izdelal odsek za kontraktualce obširno spomenico, ki jo je poverjeništvu razposlalo vsem merodajnim osebam in korporacijam.

— **Naši pozabljeni grobovi.** Na Vseh svetnikov dan zagore svetle lučke na grobovih, toda ne na — vseh. Ni izključeno, da bi ta dan ne ostal zapuščen grob kakega že davno pokojnega učitelja, ki nima več svojcev, prijateljev ali sploh človeka, ki bi položil kak jesenski cvet na — pozabljenom grobu. Da, v mnogih krajih je najti take grobove, ki se jih niti en dan v letu ne spomni človeška duša, četudi so pokojniki po svojih močeh storili marsikaj dobrega in koristnega novim pokolenjem, ki tako rado pozablja na hvaležnost svojim prednikom. Najbrže govorimo te dni v šoli mnogo o pozabljenih grobovih doma in na tujem (svetovna vojna), sežemo po kaki tozadevni solzavi pesmici ali sentimentalnemu berilu itd. ... vendar ostajamo z otroci vred navadno le pri — lepih besedah, ki kaj rade hitro izzvene v — prazen nič. Ne morem sicer trditi, da bi se nekatere šole ne zavedale svoje narobe, da bi ne okrasile pozabljenega učiteljevega groba; vendar mnoge pozablajo na svojo event. dolžnost, ki hoče imeti svoj izvor v čistem notranjem nagibu spominkega počaščenja pokojnika. Ker se da za to odtrgati kaka učna ura, zato z razredom ali vsaj s skupino otrok na domače pokopališče, da se tak pozabljen grob vsaj enkrat v letu primerno okraši, če se isti ne oskrbuje čez leto po šoli! ... Ves ta skromen akt počaščenja pokojnikovskega spomina je vsekakor veliko globlji, resničnejši in dostojnejši, če izvira iz notranje svobode človeka, kakor pa če bi ga narekoval kak — uraden odlok, ki bi nas morda želel — prehiteti in s tem vred obremenjevati, kaj ne? ... — **Albert Žerjav.**

— **Učiteljsko društvo za brežiško-sevniški srez.** Na rednem obnem zboru 5. t. m. je bila soglasno sprejeta pritsopna izjava tovarišev in tovarišic, članov bivšega društva »Edinstvo«. Vabimo vse tovariše in tovarišice, ki stojijo še ob strani, da pristopijo k našemu društvu. — **Učiteljsko društvo za brežiški in severniški okraj.**

— **Usposobljenostni izpiti za osnovne in meščanske šole** se prične na državnem moškem učiteljskem v Mariboru dne 5. novembra ob 9. uri dopoldne. Formelnosti glede takse itd. naj gg. kandidatje(inje) opravijo v ravnateljstvu pisarni dne 4. novembra od 11.—12. ali pa dne 5. novembra od 8.—9. ure dopoldne. Vse drugo je na »črni deski« v veži državnega moškega učiteljskega.

— **Vsi člani »Selbsthilfe« der Lehrerschaft Steiermarks** se v lastnem interesu vabijo, da se dne 2. novembra t. l. (Vernih dušdan) ob 10. uri v I. deški osnovni šoli v Mariboru, Razlagova ulica — sigurno udeležijo zborovanja omenjenega društva.

— **Plastelin.** Za rokotvorni pouk se sedaj v šolah mnogo rabi plastelin ali formela, ki pa je na domačem trgu bil do sedaj zelo drag, vsled česar si revnejši učenci istega niso mogli nabaviti. Zato je veletrgovina V. Weigl v Mariboru stopila z neko tozadevno tovarno v stike ter prevzela samoprodajo omenjenega predmeta za celo Slovenijo, in sicer po zelo ugodni ceni. Ta predmet se je prodal povsod 1 kg po 50 Din. Omenjena tvrdka nudi sedaj istega v 10 barvah 1 kg po 24 Din, ali pa karton, sortirano po 10 Din. Šolam se priporoča, da stopijo v tem oziru z omenjeno tvrdko v stik.

— **Šolske knjižnice — pozor!** Pred meseci je izšla lična knjiga, 17 novel »Znanje«, ki jim je avtor A. Adamič. Že dolgo ni bila nobena knjiga od javnosti sprejeta tako simpatično, kakor ta. Kritika se vespovsod izraža ne samo laskavo, temveč naravnost pohvalno o tem delu. Vsi dnevniki in vse družinske ter umetniške revije so ocenile to knjigo po vrednosti, ki jo po vsej pravici zasluži. O novelah trdi »Ljubljanski Zvon«, ocenjujoč jih z najbolj kritičnimi očmi, da se »vse odlikujejo po zgoščenosti dejanja in sloga in da so pisane ambiciozno ter z ljubeznijo. V njih je mnogo prav lepe realiste, ki se ti nikjer ne vsiljuje, nikjer ne upira«. Recenzentu so ugajale: Pohujšanje, Dolf, Sovražnik in še nekatere, druge v umetniškem pogledu zaostajajo za njimi; vendar so tudi med temi črtice s posrečenimi epizodami, zlasti opisi prirode. Nadaljuje: »Samozaložba je obtožba današnjega časa, a ta kelih bridkosti naj gre mimo avtorja — srečno.« Nujno priporočamo vsemu učiteljskemu osebju, osobito knjižnicam, da si nabavijo to veleinteresantno knjigo, ki ji je, naročena pri avtorju v Bohoričevi ulici št. 12, Ljubljana, cena napram vrednosti malenkostna, namreč 19 Din in s poštino. Ne samo, da bo vsakdo užival pri branju, porl bo hkrati tudi kulturo in napredek. Kakor doznamo, je avtor potomec že več kot sto let stare učiteljske družine. Svoji k svojim. Drugič kaj več.

— **Šolske knjige za Francijo.** Poverjeništvu je prejelo iz Francije dopis, naj pošlje za otroke slovenskih staršev »Šolski list« ali kako drugo šolsko knjigo, da se bodo mogli izobraževati tudi v materinščini. Ker imajo šolska upraviteljstva gotovo kaj takih knjig, prosimo, naj jih takoj pošljejo na poverjeništvu v Ljubljani. Tu jih zberemo in pošljemo prosilcu na Francosko. Pričakujemo, da ne ostane naš poziv brezuspešen. — **UJU — poverjeništvu Ljubljana.**

Obkle kemično čisti barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich.

— **Ali ste že naročili »Ročni katalog«** za šolsko leto 1928./29., ki vsebuje vse najnovejše odredbe in navodila in stane le 16 Din. — Požurite se z naročili, dokler traja zaloga.

— **U znoju lica svoga** pralo se do sada rublje. Radion uklonijo le svaku muku, jer je dovoljno da se rublje ½ sata kuha, pa je pranje gotovo.

Samo predsodek je, če kdo misli, da iz rži ni kave. V tisočeri rodlinah uživajo ŽIKO brez primesi zrnat kave v popolno zadovoljnost. Seveda je pa treba pri nakupu paziti izrecno na ime »ŽIKA«, ki je zakonito zavarovano.

Splošne vesti.

PROTESTNI SHOD. POZORI!

Zveza državnih nameščenecv in Ljubljani sklicuje 30. t. m. ob 8. uri zvečer v veliki dvorani hotela »Union« protestni shod vseh nameščenecv, državnih in zasebnih.

Pozivamo tem potom vse učiteljske v Ljubljani in bližnji okolici, da pride prav gotovo na shod. Kdor ostane doma, se strinja z draginjo, ki se je razpasla na našem živilskem trgu.

UJU — poverjeništvu Ljubljana.

— **V boj zoper draginjo!** Vsem, ki živite od dnevnih, tedenskih in mesečnih plač! Državni nameščenici smo, kakor znano, skrajno slabo plačani. Naši prejemki ne dosegajo niti eksistenčnega minimuma, vsled česar je dolgotrajno pomanjkanje absolutno nevzdržljivo. Življenje državnega nameščenca postaja človeka nevredno. — V boju proti draginji smo izročeni na milost in nemilost brezvestnim trgovcem in prodajalcem življenjskih potrebščin, ki nas takorekoč pred očmi oblasti brez vsake prave kontrole in brez vsake kazni naravnost odirajo. Draginja raste v Ljubljani, ker ni nikogar, ki bi z železno roko napravil red in postavil navjajalce cen pred sodnika. Tržnega nadzornika imamo samo na papirju, na trgu pa se diktirajo cene in izkoriščajo ubogi konzumenti, kakor se komu zljubi! Iz Vojvodine, Bosne, Dalmacije itd. se je na primer dovažalo in se še dovažajo sadje in grozdje na trg po izredno nizkih cenah. Ne pusti pa se tega blaga na drobno prodajati. Ze lani (leta 1926.) je delal mestni magistrat dovoznikom in konzumentom velike težave in škodo, ker magistrat ni dovolil proste prodaje na drobno

in proste konkurence, s čimer bi se bilo doseglo pocenjenje živil. Omenjeni poljedelci iz Vojvodine, Bosne itd. smejo le prodajati blago na debelo, in sicer samo ljubljanskim branjevcem, ki pa, ne da bi imeli pri prevzemu blaga sploh kake stroške, cene neznošno navijajo! Ti ljudje so napravili med seboj kartel proti konzumentom! Pripetilo se je lani, da je ljubljanski branjevec kupil grozdje od Vojvodince na trgu po 4 Din kg, ga z ročnim vozičkom prepeljal na svojo stojnico in takoj nastavljen cen po 16 Din za kg! Tako se dela pri vseh življenjskih potrebščinah — da ne omenimo tudi živine in marnofakturnega blaga — kar je pritrilo tako daleč, da je postala Ljubljana eno najdražjih mest v državi in to baš radi brezbrzičnosti poklicanih funkcionarjev! — (Po »Našem Glasu«, iz spomenice Zveze državnih nameščenecv mestnemu magistratu v Ljubljani).

— **Draginja na deželi.** Prihajajo nam pritožbe iz vrst državnih nameščenecv, da življenjske razmere po podeželskih mestih in krajih niso nič boljše od ljubljanskih. Zaradi pomanjkanja konkurence producenti, gostilničarji in trgovci še bolj neženirano izjemajo ubogo uradniško páro. Da so pa cene stanovanjem po večini še dražje od onih v Ljubljani je tudi znano. Ker v podeželskih krajih državni uslužbenci prejemajo še nižje draginjske doklade, si lahko predstavljamo bedni položaj uradništva v pokrajini. Tudi tu bo treba od pomoči, pa kmalu — sicer propade uradniški stan gmotno in moralno. Da bo to tudi za pridobitne kroge, kakor sploh za celokupno javno življenje, ogromna in nepopravljiva škoda, je jasno. Naši producenti vseh vrst se niti oddaleč ne zavedajo, kaj znači zanje nepodkupljivo, vestno in objektivno uradništvo. Pomislijo naj, da je lačnemu, bosemu in strganemu človeku težje

ANT. DOBRONIČ:

Zbornik jugoslavenskih pučkih popjevaka

za dva glasa bez pratnje. (Zagreb. Jugoslov. štampa).

Prof. Dobronič je izdal pred dvema letoma »Pjesmarico« jugoslov. narodnih popevk za osnovne šole; sedaj nas je razveselil z novo publikacijo, ki se bistveno razlikuje od prve. Medtem, ko je prva zbirka urejena po didaktičkih načelih, za poedine šolske stopnje in to na podlagi enoglasja (izvzemši slovenske, ki so v dvoglasni prireditvi) je pričujoča zbirka urejena po folklorističnih načelih in so prirejene vse pesmi za dvoglasno pevanje.

Zbirka vsebuje 31 pesmi, ki zastopajo takorekoč vse pokrajine naše države. Vse kulturne in narodopisne posebnosti najdemo tukaj svoj izraz. Vemo, da spada narodna pesem na ozemlju naše države med najintresantnejše pojave v svetski literaturi narodne glasbe. Skozi našo državo gre meja med vzhodom in zapadom in vsi kulturni vplivi najdejo svoj izraz tudi v narodni pesmi. Na te momente se je oziral g. izdajatelj, ko je opredelil svoje gradivo. Pesmarica je razdeljena v dva glavna dela; prvi obsega pesmi iz bilježja evropskega muzikalnega sistema, torej pesmi iz zapadnega in severozapadnega dela države (slovenske, hrvatske in primorske pesmi) in drugi del vsebuje pesmi iz srednjih, južnih in istočnih krajev (obiljenžje istočnega muzikalnega sistema). Zbirka je radi tega izredno poučna za vsakega učitelja, ki se hoče seznaniti z bistvenostmi narodnih pesmi v naši državi. Avtor je izbral najbolj značilne pesmi in je še pri vsakem oddelku povedal v kratkem to, kar označuje napeve dotične pokrajine. Tvarino je vzel iz naših najboljših zbirk, kakor Kubačeve, Kubove, Dinove i. dr.

Imamo torej pred seboj delo, katerega smo iskreno veseli in ki je istotako muzikalno-znanstvenega, kakor tudi pedagoškega pomena. Naj bi si jo nabavil vsak učitelj!

H. Družovič.

JOSIP DOLGAN:

Učni načrt kmetske delovne šole.

II. razred.

Košnja: Letina; na nižinskih travnikih; na višinskih travnikih; zgodnja košnja; pozna košnja; olesenele bilke; ali so kosili pred ocvetenjem ali po ocvetenju; napol posušena trava; kolika.

Kres: Dan; solnce; senca palice; dolgost dneva; dolgost noči; kje vzhaja in zahaja solnce; kdaj je bil najkrajši dan; kdaj je stalo solnce najnižje; kako bo sedaj.

Blisk in grom: Žepna električna lučka; dva pola; električni kolovrat; električne iskre; blisk; električni oblaki; grom; koliko sekund traja med bliskom in gromom; oddaljenost, strelovod; pod zvoničkom; pod visokim drevesom; nositi zlatino; teči; na prepihu ob nevihti.

Suša: Kdaj je bil zadnjič dež; pluvio-meter; izhlapevanje; vročina; peščene njive; ilovnate njive; v gozdu; pri gozdu; v dolini; v višini; v rastlinah je voda; voda kot hrana; druge snovi so v vodi raztopljene; cvečaste koreninice; zrak ob suši; kokoši, pes, živina, žaba ob suši; zemlja je žejna; zalivanje na vrtu; vodni jarki po travnikih; njive ob potoku.

Vidov dan: Dan; slavnost; igra; o čem so deklamirali večji učenci.

Počitnice: Kako je bilo letos v šoli; kaj jim je najbolj ugajalo; kaj jim ni ugajalo; kaj so se naučili; kaj bi še radi znali; izleti, obiski in izprehodi; kje je bilo najlepše; ali so doma povedali, kar so se učili, kar so slišali; ali so bili starši zadovoljni; kaj bodo delali o počitnicah; ali so veseli počitnic.

2. Povesti, igre, slike in glasba.

Povesti: Učitelj pripoveduje iz svojega življenja; otroci pripovedujejo o svojih doživljajih in dogodkih v vasi ali povesti, ki so jih slišali od drugih; pravljice; pripovedke; basni; otročje povesti; zgodbe iz Kristusovega življenja in stare zveze; povesti iz zgodovine; dogodki po svetu; dogodki iz trpljenja primorskih Slovencev; Kosovo polje; kralj Matjaž; povesti iz življenja revnih in trpečih ljudi; spomini iz vojne; tuji kraji; pesmice; uganke; povesti o razumnem in nerazumnem kmetskem delu in življenju.

Slike: Dobri in olikani otroci; revni otroci; revne družine; materina ljubezen; oče gre od doma; nesreča v družini; kmetsko delo; kmetsko življenje; iz življenja delavcev in rokodelcev; dogodki iz vojne; dogodki iz zgodovine; iz Kristusovega življenja in sv. Pisma; jaslice; ilustracije iz pravljice, pripovedk, basni in povesti; dogodki po svetu; iz življenja živali; cvetice; ladje in morje; gozd; gorovje; jutranja in večerna zarja; iz narave; okraski v sobah in v cerkvi; kipi; zidani okraski; stebri.

Narava: Jutranja zarja; večerna zarja; snežniki v jasnem; gozd spomladi; ob potoku; narava v maju.

Kino: Kmetsko delo; življenje otrok; dobri ljudje; iz življenja živali; narava.

Gledališke igre: Dobri in olikani otroci; ubogi ljudje; pravljice in pripovedke.

Mladinska Matica.

1. Reklamacije.

Nujno in ponovno prosimo vse poverjenike, da nam svoje morebitne reklamacije glede ekspedicije knjig koncem pretečenega šolskega leta predložijo naj pozneje do konca t. m. Na pozneje došle pritožbe se odbor ne bo mogel več ozirati.

Ta poziv se seveda ne tiče onih tovarišev (ic), ki so že poslali svoje pritožbe po sličnem razglasu v 8. številki »Učiteljskega Tovariša« od 27. septembra t. l. »Mladinska Matica« odklanja vsako odgovornost, če bi bila kakšna šola oškodovana radi opustitve tozadevne reklamacije.

Radi pravičnega tolmačenja tega poziva poudarjamo še posebej, da naj reklamirajo ponovno vsi, ki so morebiti to že storili v mesecih juliju in avgustu, a brezuspešno. Vsi prizadeti poverjeniki (ce) naj nam oproste, če smo primorani letos na tak način izrabljati njihovo potrpežljivost. V bodoče bomo poskrbeli, da jim ne damo več povoda za pritoževanje.

—m-m Žrebanje nagrad se bo vršilo ne preklicno v drugi polovici novembra, zato bomo mogli upoštevati samo še one rešitve, ki jih dobimo do 15. novembra. Pravico do tekmovanja imajo samo tisti, ki so vplačali naročnino za leto 1929. v znesku 10:50 Din, kar mora poverjenik potrditi na rešitvi (števila in stran bloka!) ter s svojim podpisom. Pozovite naročnike, naj pohite z rešitvami, da ne zamudijo roka!

Obrambni vestnik.

MANJ OPRAVIČLJIVO PA JE ZA UREDNIŠTVO »UČITELJSKEGA TOVARIŠA«...

»Kratka ugotovitev na kratko laž.

»Slovenec« je v svoji nedeljski številki 21. t. m. prinesel naslednjo beležko:

Tisk SDS proti učitelstvu.

V »Učiteljskem Tovarišu« piše gospod Marjan Tratar, da je hotel v listih SDS napisati par obrambnih besed za učitelje slika kot odgovor na članek g. M. M. Nato pravi g. Tratar dobesedno tole:

»Odgovor sem hotel napisati v »Jutru«, »Slov. Narod« ali »Ponedeljku«. A na svoje začudenje sem dobil povsod v odgovor: »Nimamo interesa braniti učiteljstva. Pišite tja, kamor spadate!«

Tako honorira torej tisk SDS delo učiteljstva za SDS! Mislimo, da bo ta krepka brca esdesarskega tiska streljala tudi zadnje pristaše žerjavovskega liberalizma. Ali pa se motimo?»

Gospod Tratar je zelo mlad gospod. Zato se mu da opravičiti, ako je v svoji mladostni nepremišljenosti napisal nekaj, kar je grda laž in obrekovanje. Manj opravičljivo pa je, da je uredništvo »Učiteljskega Tovariša« tako težko in iz trte izvito obzobjo objavilo brez kritike, ne da bi se prej informiralo, kaj je na stvari. Da je »Slovenec« fantazija g. Tratarja s škodoželjnim veseljem ponatisnil, pa seveda ni nič čudno.

— Tako poroča »Jutro«. Gospode iz »Jutrovega« uredništva vprašamo, kdaj oni iščejo še informacij, če se dopisnik podpiše in želi objavo s svojim podpisom. Menimo, da tudi oni ne dvomijo v istinitost v takih slučajih in je obregavanje ob naše uredništvo povsem neumestno.

Preden izrečemo zadnjo besedo, je potreba vsekakor še čuti dopisnika, o katerem dvomimo, da bi dal svoj podpis pod neresnične trditve.

Uredništvo »Učit. Tov.«

Pletenine vseh vrst, jager perilo, volnene nogavice, rokavice, dežnike, čepice, damске torbice, srajce, kravate i. t. d. kupite po najugodnejši ceni pri ŠTERK nasl.

Miloš Karničnik
Ljubljana, Stari trg št. 18

Glasba: Koncerti; radio; ptičje petje.

III.

1. Delo.

Vrt in drevesnica: Plemenje in zalivanje; cvetje; pievenje divjakov v pikirni gredici; cvetanje odraslih otrok pri delu; pomoč odraslim pri delu.

Šolska soba: Snaženje; kurjenje; zalivanje lončnic.

2. Igre in recitacije.

Kot v prvem razredu.

3. Petje in telovadba.

Petje: Kot v prvem razredu.

Rajanje: Kot v prvem razredu.

Telovadba: Dihalne vaje; igre z barvanimi žogami; igre z obroci; iskanje sovražnika po gozdu, ob potoku, za gričem; orientacije v gozdu; tekma v tekanju, skakanju in lučanju kamnov; rokoborba; dviganje roč ali drugih primernih predmetov; plezanje po posevni ali pokončni lestvi; vaje v ravnotežju; lahke vaje na bradlji; gugalnica; igra s krogli ali kugli; red in vrsta po eden, dva, tri, štiri; pozor in odmor; navadno, hitro in počasno korakanje; tekanje v korakanju; proste vaje z rokami, nogami in trupom.

(Dalje prihodnjič.)

K RAZČIŠČENJU RAZMER V PREKMURJU.

V 18. in 19. številki madžarskega lista »Nepujsaga« objavlja tov. Julij Torony članek pod naslovom »Poplačam svoje dolgovce«, v katerem popisuje, kako je prišlo med obema skupinama učiteljstva Prekmurja do nesoglasij. Ker je članek poln neresnic, da ne rečem laži in razburja tovariše, ki čitajo ta časopis in dejanskega stanja ne poznajo in ker se mi podtičejo dejanja, ki jih nisem zagrešil, mu dajem odgovor.

V članku pripoveduje, da se je pričel razdor na sestanku upraviteljev v Mariboru, da sem jaz zahteval vpričo oblastnih zastopnikov odstranitev domačega učiteljstva z besedami: »Ven z domačini!« Vsi navzoči tovariši so mi lahko za pričo, da jaz tega nisem rekel, kakor tudi, da se osebnih zadev nisem dotikal, ampak sem le kritiziral stanje in vzdrževanje državnih šol. Kdor trdi kaj drugega, govori neresnico, oziroma laže. Ravno tako je iz trte izvita, da so nekateri učitelji domačini proti temu protestirali, kakor piše g. K. Taka izmišljotina tvori izvor nesoglasij!

Dalje piše, namesto, da bi to preklical, kar sem izjavil, sem napisal članek, ki moje izjave še podčrtava. Res sem napisal članek v »Učit. Tov.« štev. 27. »Neznosne razmere za učiteljstvo ob meji in v Prekmurju.« V tem članku sem opisal dejanski položaj učiteljstva na celi severni meji, ker so mi razmere znane že iz predvojnih časov. Zadel sem v živo! Pa glejte jih kako znajo logično misliti. Ker je izšel članek v »Učit. Tov.«, se mora iskati madžarone v prvi vrsti med učiteljstvom. Podtiče se mi, da sem hotel s tem odjesti učiteljem domačinom kruh. Tako podtikanje je zlobno!

Moj članek je imel namen opozoriti me-rodajne oblasti, da ima nacionalno delujoče učiteljstvo na meji polno prikritih sovražnikov med bivšimi nemškutarji in madžaroni, ker ono ruši to, kar so tujci in renegati potujčih v teku stoletij in da oblasti ne nasedajo njihovim intrigam. Samo dva primera: Kakor vemo in kar je g. K. sam priznal, se je hotelo premestiti sreskega šolskega nadzornika v Dol. Lendavi ter izmeniti z Madžarom. In zakaj? Tov. K. je povedal to na seji v Turnišču: »za gotove protiusluge«. Da bi dobila partija pri prihodnjih volitvah par kroglic naj se odstrani brez vzroka in brez preiskave vestnega in dobrega nadzornika! Občarodni interesi naj bodo podrejeni političnim?! Da bi dobila partija par kroglic več (mandata kljub temu ne bi dosegla) naj bi bil nadzornik človek, ki ne obvlada niti državnega jezika. To bi bila sramota za nas vse! Dolžnost organizacije je, da poseže v takih slučajih vmes in če je to poedincem prav ali ne. Treba je, da prepriča take nakane predno stoji pred gotovim faktom, ker po toči zvoniti je prepozno!

Dalje se je hotelo — kakor piše »Nepujsaga«, čigar sotrudnik je tov. K. — premestiti za Božič 10 učiteljev. Pravi pa, da se je našel človek, ki ni hotel, da bi njih družine imele žalostne praznike in je to preprečil. Kaj so zakrivali? Česa se jih dolži in če so bili v diskulinski preiskavi — o vsem tem molči! Mislimo pa si lahko sami. Gotovim osebam so radi nacionalnega dela napoti in to je že zadosti, da gredo! Ali naj vtaknemo mi vse to v žep? — So ljudje, ki bi prestavljali učiteljstvo, kakor šahovske figure. Če se jim pa pove odkrita beseda, da so v svojem samoljubju užaljeni, ker vidijo okoli svojih glav gloriole, ki je pa še ni. Kdor se jim upa povedati resnico v obraz, je netilec razdora?

Prehajam na generale! Res je, da sem to rekel in to ponavljam še danes: »Avstrijski generali so vodili avstrijsko vojsko, jugoslovenske pa ne bodo!« Kdor zna slovenski, si jo bo smiselno tolmačil, kakor so si jo tovariši, ki so bili navzoči in ne bo tega farizejsko tolmačil. Tudi to obrača in pravi: »Potem se lahko ravno isto očita bivšim avstrijskim učiteljem, ki so bili najbrže ravno takšni zvesti sinovi Avstrije, kakor prekmurjski učitelji Madžarski.« Torej tiho bodite, vi slovenski učitelji, vi ste bili nemškutarji! Zameril bi mu, če bi vedel, da pozna predvojno delo slovenskega učitelja; ker pa vem, da mu ni znano, mu povem samo sledeče: »Slovensko učiteljstvo je bilo vedno nacionalno čuteče in delujoče. Če so bile poturice, so bile to le izjeme in teh se najde povsod; za te ni bilo mesta med nami po prevratu in so morale iti za tistimi, komur so služile — in odšle so! Slovensko učiteljstvo po prevratu ni hodilo v Sobotelj ali v Gradec, ampak je ostalo na svojih mestih in pomagalo graditi našo svobodno državo. Doprinelo je svoj delež!

Ta odgovor sem napisal v obrambo svoje časti in pa tudi, da vidijo tov., ki čitajo »Nepujsaga«, s kakimi lažmi se jih pita, v drugi vrsti pa tudi, da vidi vse slovensko učiteljstvo, s kakimi neresnicami se rovari proti slovenskemu učitelstvu v Prekmurju. Da pa se ne bi obsojali vsi učitelji domačini, moram pribiti resnico, ker velika večina obsoja to intrigiranje proti tovarišem »prišlekome«, in to je jasno pokazalo tudi zborovanje učiteljskega društva za srez Murska Sobotla.

Ciril Hočevar.

NOTE

za petje, klavir, violino i. t. d. za šolo in dom

Za naročilo zadošča dopisnica. (Gg. učitelj poseben popust.)

dobavlja po najnižji ceni
»MATIČNA KNJIGARNA«
LJUBLJANA

„Vsi me imajo radi“

pravi razumna Mica. „Moški so pazljivi in mi prinašajo darove, toda eden me je ugodno iznenadil, ker praktično misli: Prinesel mi je RADION!“

Varuje perilo!

Samoizobraževalna akcija Pov. UJU.

Razposlale so se te dni okrožnice vsem sklicateljem izobraževalnih krožkov v svrhu zopetnega energičnega začetka samoizobraževalnega dela učiteljstva. Prosimo vse one sklicatelje, ki so morebiti za tekoče šolsko leto funkcijo sklicevanja sestankov odložili, da naslovijo prejeto okrožnico na svoje naslednike v tem poslu.

Pri tej priliki opozarjamo zopet vse članstvo in zlasti izobraževalne krožke kot take, da se vpišejo v članstvo »Pedagoške centrale« v Mariboru (letnina 12 Din), od koder bodo lahko prejeli na posodo potrebne knjige iz tamkajšnje moderne pedagoške knjižnice, s čimer bi se vsa izobraževalna akcija zelo poživila in poglobila.

—oio »Pedagoška centrala« v Mariboru nam je poslala nekaj izvodov seznamov svojih knjig. Te smo priložili nekaterim okrožnicam. Sklicatelji, ki jih niso prejeli, so naproseni, da se obrnejo z dopisnico na »Pedagoško centralo« (Maribor — žensko učiteljstvo) za predložitev seznamov, ki bo posameznim interesentom zelo dobro služil v njihovi nadaljnji izobrazbi.

—oio Ker je od lanskega leta še nekaj krožkov, ki niso poravnali dopolne brošure, zato jih prosimo tem potom, da to storijo čim prej, da nam prihranijo stroške za posebne opomine.

Pletenine lastni izdelki vedno v veliki izbiri. Najmodernejši vzorci. Naročila po meri v najkrajšem času. Velika zaloga nogavic.
FR.M.ROZMAN, Ljubljana, Zidovska ul.7.

Miroslava Leitgeb, Ljubljana, Jurčičev trg 3
Izdolovanje ročnih in strojnih vzorin. Predtiskarija. — Zaloga DMC in vseh potrebnih za vezanje. —

Pevski zbor UJU učiteljstva.

—pev. Prihodnja pevka vaja se začne za ženski zbor dne 2. novembra ob 8. uri na učiteljsku, za mešani zbor dne 3. novembra ob 8. uri ravno tam. Zaključili bomo vajo v nedeljo 4. novembra opoldne. Opozarjamo in prosimo vse pevke in še posebno vse pevce, naj pridejo vsi k vaji in točno. Udeležbe se je naj prav gotovo tudi oni peveci, ki so se šele v zadnjem času priglasili. Pred vrati sta dva koncerta, zato naj nihče ne manjka. — Ob priliki tečaja se vrši tudi redni letni občni zbor z običajnim dnevnim redom.

Stanovska organizacija UJU. Iz poverjeništvu UJU.

VSEM OKRAJNIM UČITELJSKIM DRUŠTVOM!

Na predlog internacionalne učiteljske federacije v Parizu se je odločil Izvršni odbor UJU v Beogradu poizvedeti pri poedinih poverjeništvih, pod kakimi pogoji bi moglo učiteljstvo tujih držav bivati v naši državi dva meseca med glavnimi počitnicami. Poverjeništvu naj zadevo dobro premislijo, predvsem to, kako bi se tujemu učiteljstvu omogočilo v bodočih počitnicah pri nas kolikor mogoče udobno bivanje, da bi odneslo na ta način od nas dobre vtise in bi si moglo ustvariti jasno sodbo o naši državi.

Pri odgovoru na to vprašanje je treba paziti: na lepoto kraja, na bivanje, na cenejša življenska prilika, na komunikacije in možnost izletov v najbližjo okolico, ki bi nudila kolikor mogoče večje spoznavanje lepote in kulture naše domovine in našega naroda, na skupino mlajšega učiteljstva iz te okolice, ki bi stalo v stalni zvezi s tujim učiteljstvom in mu služilo kot voditelj in tolažnik onega, kar je važno in na kar jih je treba še posebej opozoriti.

Istočasno opozarja Izvršni odbor poverjeništvu, da zainteresira učiteljstvo po okrajnih društvih, ki naj si zagotovi skromno vsoto denarja, s katero bi mogli poedinci preživeti počitnice v kaki tuji državi (Franciji, Nemčiji, Angliji itd.), ki je včlanjena v naši federaciji.

Mednarodni sekretariat želi približati učiteljstvo raznih držav pod najpovolnejšimi pogoji, da bi tudi na ta direktni način služilo svojemu znanemu cilju mednarodnega miru. Centralno glasilo »Narodna Prosveta« bo razpravljalo o tem vprašanju podrobneje, a tudi pokrajinski učiteljski listi naj pišejo o tej zadevi. Učiteljstvo je treba opozarjati, da bo smatralo za potrebno pridobiti si širši krog spoznavanja življenja in kulture velikih narodov. Kar je bil prej samo sen, se sedaj javlja kot resnica.

Opozarjamo vsa okrajna društva na to okrožnico z naročilom, da pošljejo svoja poročila poverjeništvu do 31. decembra 1928. Na kasnejša obvestila se ne bo mogoče ozirati.

UJU — poverjeništvu Ljubljana, dne 16. oktobra 1928.

Andrej Skulj l. r., poverjenik.

Josip Kobal l. r., tajnik.

Iz društev:

Vabila:

= MARENBERŠKO UČIT. DRUŠTVO zboruje v soboto, dne 10. novembra 1928 v Vuhredu za začetkom ob 8. uri z običajnim dnevnim redom. — Odbor.

= VABILO K REDNEMU OBČNEMU ZBORU UČITELJSKEGA DRUŠTVA ZA KRŠKI OKRAJ, ki se bo vršil dne 27. oktobra 1928 točno ob 10. uri v Mokronogu. Dnevni red: 1. Poročilo odborovih funkcijonarjev. 2. Poročilo računskih preglednikov. 3. Poročilo o pokrajinski skupščini. 4. Poročilo o glavni skupščini. 5. Proračun za leto 1928./29. 6. Volitev odbora, računskih preglednikov, delegatov za pokrajinsko in glavno skupščino. 7. Volitev referentov za samoizobrazbo, šolsko reformo in izvenšolsko delo. 8. Poročilo sreskega šolskega nadzornika tov. Leopolda Levstika glede začasnega učnega programa in razdelilnika učnih ur. 9. Predlogi. 10. Slučajnosti. Polnoštevila udeležba dolžnost!

Poročila:

+ UČIT. DRUŠTVO ZA GORNJE GRAJSKI SREZ je zborovalo dne 6. oktobra 1928 na Rečici.

Situacijsko poročilo: Tovariš predsednik pozdravi navzoče, prečita prejšnji zapisnik ter napove izpopolnjen dnevni red, ker se je povabilo poslalo le po dopisnicah.

Število učiteljstva v srezu 41, včlanjenih 35, navzočih 23, t. j. 66%.

1. Sledilo je poročilo o pokrajinski in glavni skupščini, ki ga je podal istotako predsednik. Poročilo je bilo brez debate sprejeto.

2. Samoizobrazba: Izvolili so se novi krožki, in sicer so sklicateljci: 1. Vičič Stanko, učitelj v Mozirju; 2. Korban Josip, šolski upravitelj v Gornjem gradu; 3. Ermenc Anton, učitelj v Ljubnu. Torej 3 krožki.

3. Šolska reforma: Društvo pooblasti predsednika, naj vloži prošnjo na srez. šol. nadzornika, da preloži termin za izdelavo podrobnih učnih načrtov.

4. Pregledovalca pregledata račune za l. 1927./28. ter jih najdeta v najlepšem redu, za kar se izreče tovarišici Rosenstein zahvala, posebno še, ker je morala prenesti vse račune v nove knjige.

5. Članarina za l. 1928./29. ostane ista kot poprej, t. j. 160 Din letno.

K Učiteljskemu domu v Mariboru in pevskega zboru se ne pristopi obvezno, temveč se jima podelijo podpore iz predvidenega preostanka.

6. Volitve. Izvoljeni so novi funkcijonari za l. 1928./29.: Dolinar Ivan, predsednik (šol. upr. Šmilh nad Mozirjem); Černe Ivana, podpredsednica (učiteljica na Gorici); Vičič Stanko, tajnik (učitelj v Mozirju); Stiglic Jožica, blagajničarka (učiteljica na Rečici) ter Lucija Rainer, Poberaj Jože in Šehel Alfred, kot odborniki.

7. Slučajnosti. Ker se je prejšnji poveljenik Slov. Šol. Matices preselil, se izvoli za namestnika Ant. Ermenc, učitelj v Ljubnem. Nato predava tovariš predsednik o svojih vtisih iz orožne vežbe ter opiše pri tem gospodarske, prometne in socialne prilike v Dalmaciji. Posebno pa je osvetlil eminentni razvoj naših glavnih trgovskih luk Sušaka in Splita.

Tajnik.

+ SAVINJSKO UČIT. DRUŠTVO je zborovalo 11. oktobra na Gomilskem. Učitelj je v okraju 36, članov društva 33, navzočih 28, t. j. 91,6%.

1. Tovariš predsednik je pozdravil navzoče, osobito nova člana tov. Tomažiča in tov. Kmetova.

Došli dopisi so se prečitali in obravnavali.

Tovariš predsednik je podal natančno poročilo o učiteljski pokrajinski in državni skupščini.

II. »Samoizobraževalni krožek Vransko« bo imel v zimskem času zborovanja na Vranskem, poleti pa v Št. Jurju.

III. Sklenilo se je, da se pri lokalnih učiteljskih konferencah sestavi podrobni učni načrt za zemljepis in zgodovino. Za posamezne kategorije šol se bodo isti obravnavali pri prihodnjem zborovanju.

IV. 1. Zavračamo neutemeljeno trditev (čigavo?) o bojkotu samoizobraževalnega tečaja z ogorčenjem, ker sta bila izvoljena delegata v tečaj.

2. Predlog tov. Jarha. Poverjeništvu naj naprosi velikega župana, da naj izda seznam sedaj veljavnih poročil šolskih upraviteljev in kr. šolskih odborov.

3. Žalostno je, da se nekateri člani tako redko udeležujejo zborovanj, da se n. pr. ob najlepšem vremenu iz šestrazrednice odzove le ena udeleženka. Več stanovske zavednosti!

+ SVETOLENARSKO UČITELJSKO DRUŠTVO je imelo svoj občni zbor dne 6. oktobra 1928 pri Sv. Trojici v Slov. goricah.

Naš okraj šteje 49 učiteljev. Članov + 4 upokojenih, skupaj 53, navzočih 34, t. j. 64%.

I. Situacijsko poročilo: Tovariš predsednik pozdravi navzoče, imenoma novodošle člane, tov. Jaut Angelo, Serneck Angelo, upravitelja Jauta ter učitelja Goloba in Rogla. Spominja se tudi tovarišev in tovarišic, ki so v začetku šolskega leta zapustili naš okraj. Želi jim, da bi se dobro počutili na novih službenih mestih.

Uvodoma poda predsednik kratko poročilo o delovanju našega društva. Ugotovi, da so bila naša zborovanja precej dobro obiskana. Predlogi, ki so se stavili pri sestankih, so prišli na pokrajinski skupščini v Celju v pretres. Osnovni smo izobraževalne krožke, ki so precej agilno delovali. Nadaljujmo početo delo v novem šolskem letu.

Neverjetna moč

Je skrita v malemu zavitku.
En poizkus Vas bo prepričal, da

Ženska hvala

perilo napravi snežnobelo.
V njej se perilo namoči
preko noči, za izkuhanje pa je najbolje, če se vzame

SCHICHTOVO TERPENTIN MILO

Prečitajo se došli dopisi.

Tov. predsednik apelira na učiteljstvo, da podpira Učit. dom s tem, da kupuje knjige in zemljevide, ki jih ima isti v založbi.

Nato je podal tov. Golež poročilo o pokrajinski skupščini, kar se je vzelo na znanje.

Po sklepu pokrajinske skupščine v Celju, glede sestankov učiteljstva, je sklenilo naše društvo, da zboruje celotno društvo 5-krat ter krožki 5-krat na leto.

Ker se ob vsaki priliki odtegne učiteljstvu od njegove itak že pičle plače, se članstvo protivi plačati prispevek za Dački dom v Beogradu.

O državni skupščini v Mariboru je poročal tov. Velnar. Vsled nenadne smrti Step. Radića, velikega voditelja hrvatskega naroda, se je vršil kongres samo en dan. Natančneje poročilo je prinesel »Učit. Tovariš«.

Sledilo je tajniško poročilo, kar se je vzelo na znanje.

Ker je bila tov. blagajničarka odsotna, je na kratko orisal finančno stanje našega društva tov. predsednik. — Obširnejše poročilo se bo podalo na prihodnjem sestanku.

Sklep: Blagajnik naj pošlje poedinim šolam obvestilo, koliko dolgujejo posamezni člani na letni članarini.

Za leto 1928./29. se določi stara članarina in sicer: za redne člane 200 Din; za poročene učiteljice 98 Din in za upokojene 94 Din.

II. Samoizobrazba. O gibanju samoizobraževalnih krožkov je poročal tov. Golež. — V preteklem letu so bili v okraju ustanovljeni 4 samoizobraževalni krožki. Udeležba je bila precej dobra od 35—100%. En krožek je zboroval 5-krat, trije krožki po 2-krat. Predelali sta se obe brošuri ter se je razpravljalo o izvenšolskem delu in o delovni šoli. Obravnavali sta se 2 didaktični temi. — Prosi se, da pošljejo sklicateljci krožkov točno poročilo o sestanku in delovanju posameznih krožkov tov. referentu za samoizobrazbo.

III. Reforma šole je tokrat odpadla, ker so se vršile volitve. Izvolil se je sledeči odbor: Predsednik Velnar Jože; podpredsednik Golež Fran; tajnica Žigart Avgusta; blagajnik Baša Anton; pregledovalca računov Schweiger Katinka in Štumpf Ludvik. V knjižničarski odsek se volijo: Golež Fran, Velnar Amal in Žigart Avg. Za poverjenika Slov. Šolske Matices se izvoli tov. Štuhec Jakob, šolski upravitelj pri Sv. Ani v Slov. goricah.

IV. Izvenšolsko delo. To poročilo se preloži na prihodnje zborovanje.

V. Predlogi in slučajnosti.

Skleno se, da se pošlje poverjeništvu sledeče resolucije:

1. Poverjeništvu UJU v Ljubljani se naproša, da potom Izvršnega odbora UJU v Beogradu sporazumno z Zvezo državnih namestencev ter event. s čin. Savezom (ako se ž njim sploh da delati) o priliki sestave državnega proračuna pravočasno potrebno ukrene, da nam novi finančni zakon ne se ne poslabša več našega obupnega gnetnega in pravnega položaja, ampak da nam istega izboljša s tem, da razveljavi vse one točke razbilih finančnih zakonov, ki spreminjajo činovniški zakon v škodo namestencev, ter da se čin. zakon revidira v smislu zahtev uradništva in se nam omogoči človeka dostojno življenje.

2. Poverjeništvu UJU v Ljubljani naj potem Izvršnega odbora v Beogradu pri ministrstvu saobračaja izposluje, da se dovolijo učiteljstvu v svrhu spoznavanja države letno do tri brezplačne vožnje po celi državi, in sicer za daljavo od 150 km naprej, kakor je to v drugih državah uvedeno. Učiteljstvu bi bilo s tem omogočeno spoznavanje države, kar bi mu s pridom služilo pri pouku v šoli, kakor tudi pri predavanjih med ljudstvom.

3. Poverjeništvu UJU v Ljubljani naj izposluje, da se zviša tajnikom kraj. šolskih odborov nagrada na 80 odnosno 100 Din mesečno ter se ista prizna tudi tajnikom, ki so upravitelji na enorazrednicah, in sicer tako, da dobijo upravitelji na šolah z enim do štiri razredov 80 Din, upravitelji na šolah z več kakor s štirimi razredi pa 100 Din mesečno. V tem smislu se naj spremeni toč. 7. odstavka s. Uredbe o krajnih in oblastnih odborih z dne 2. maja 1927, O. N. br. 28.038.

Zahteva se utemeljuje s tem, da imajo zapisničarji krajnega šolskega odbora ogromno dela s posli krajnih šolskih odborov in itak zahtevana nagrada s prejšnjimi opravilnimi dokladi ni v pravem razmerju ter so imeli prej šolski upravitelji razen opravilne doklade še posebno nagrado za pisarije krajnega šolskega sveta.

Prihodnje zborovanje bo meseca decembra pri Sv. Lenartu. Datum se bo določil naknadno.

Damam z dežele je posebno priporočljivo trajno kodranje in vodna ondulacija. Separirani oddelek za specialno barvanje las v vseh niansah, kakor tudi za izvrševanje vseh lasnih del se priporoča

M. Podkrajšek frizer za dame in gospode, Ljubljana Sv. Petra cesta 12.

+ KRANJSKO UČIT. DRUŠTVO je zborovalo 3. oktobra 1928 v Kranju.

1. Predsednik poroča o najvažnejših sklepih društvenega odbora in ožjega sosvetja pov. Ljubljana ter o stanju šolstva v domačem srezu. Učiteljstvo opozarja, naj se v slučaju medsebojnega nesoglasja obrača do društvenega razsodišča ali odbora, nikdar pa naj v samoobrambi ne posega po sredstvih, ki niso častna za naš stan in ki lahko slej-koprej škodujejo njemu samemu. — Časten spomin je ohraniti tudi pokojnim tovarišem. Zapuščenim grobovi naših tovarišev niso v čast učiteljstvu.

Sreski referent pojasni šolske razmere v srezu.

2. Poročila društvenih funkcijonarjev se soglasno odobro.

V srezu je 142 učit. moči, 120 je organiziranih v UJU (med temi 6 upok. in 2 mešč. učit.). Navzočih 69, opravičenih 22, neopravičenih 29.

3. Učiteljstvo se nikdar ni hotoma odvajalo ljudstvu. Vsikdar se je času in razmeram primerno udeleževalo na narodnem, prosvetnem in gospodarskem torišču.

Učiteljstvo je samoizobrazbi vedno posvečalo dovolj pozornosti, kar svedočijo vsi letniki »Učit. Tov.« (zlasti oni iz leta 1869.) in duševni niveau naših prednikov (skladatelji, literati, pedagogi, zadrudniki).

Gospodarskih akcij, ki jih je rodila stanovska potreba, ni omalovaževati (iz oseb nih ozirov), pač pa jih je poživiti in okrepiti.

Organizaciji ni vsiljevati nikakršnih političnih mnenj in naziranj, ker bi bili s tem ogroženi njeni temelji.

Obsojamo vsakršno partizansko tolmačenje zakona in težnje političnih strank po razdorov organizacijske enotnosti.

Ker izkazuje blagajniško poročilo preostanek, sklene občni zbor poslati tov. Šarabona na brnsko razstavo. Tov. J. Miklavčičeva pa se prijavi, da gre na lastne stroške.

Glede stanja zadruga »Učiteljski dom« poroča tov. Malenškova. Apelira na članstvo, katerega moralna dolžnost je, da pristopi k zadrugu. Prečita člane, ki niso prijaviili svojega pristopa. — Podpirajmo pa trditev, ki odstopajo gotove procenete zadrugu. — Debate o poročilih so se udeležili tovariši: Horvat, Lajevce, Rozman, Rupret in poročevalci. Odboru se je izrekel absolutorij.

Novi odbor: Lapajne predsednik; Rupret tajnik; Slaparjeva blagajničarka; odborniki in namestniki: Horvat, Lovše, Hafnerjeva, Malenškova.

O poslovanju in stanju »Samopomoči« poroča tov. Rupret.

3. Tov. Lapajne predava o »Samoizobrazbi in učiteljstvu«. Na podlagi zgodovine zadnjih 60 let očrta razvoj učiteljskega stanu, ki se je vselej in ob vsaki priliki prizadeval koristiti na kateremkoli polju svojemu narodu. Iz učiteljskega stanu so izšli leposlovci, glasbeniki, gospodarji i. dr., ki

nam gotovo ne delajo sramote. Dalje citira nekaj člankov iz »Učit. Tov.« izpred 60 let, ki govore o samoizobrazbi učiteljstva ter preide do zaključka, da samoizobrazba učiteljstva nikakor ni nov pojav, temveč se goji tekom vseh dolgih 60 let. — Predavatelj tudi kritikuje razpravo glede narodnosti na letošnjem samoizobraževalnem tečaju in prečita tozadevni zapisnik.

Debate sta se udeležila tov. Rupret, ki pojasni stališče škofa Mahniča do narodnosti in tov. Horvat, ki poroča, da naziranje glede narodnosti, ki je bilo iznešeno na II. samoizobraževalnem tečaju, ni oficijelno naziranje Oio, ampak le nekaterih tovarišev.

4. Samoizobraževalni krožki so duša naše organizacije. Pospešujejo vzajemnost, tovarištvo in v nepriljubljeni, neoficijelni obliki dajejo možnost razpravljanja in poglobljanja v snovi, o kateri se razpravlja. Poročilo je podal tov. Horvat. Debaterji: Lapajne, Janežič in Lajovic. Zadnji priporoča »krožkom študij gospodarske vede«.

5. O nabavljajnih zadrugah je predaval g. gimn. ravnatelj Košnik. Očrta razvoj nabavljajnih zadrug in njihov pomen za gospodarsko šibke sloje. Glede mesečnih odtegljajev je optimističnega naziranja.

Debaterji z deljenim mišljenjem so bili: tov. Štefe, Janežič, Lajovec in Lapajne.

6. Tov. Urbančičeva predlaga, naj se ustanovi tudi zavetišče za pokvarjeno in zanemarjeno žensko deco. — Sprejetih je bilo še 14 važnih predlogov.

+ PTUJSKO UČIT. DRUŠTVO je zborovalo dne 13. oktobra v Ptuj.

1. Situacijsko poročilo. (Musek, Jančič, Šestan). a) V okraju je 148 učiteljskih oseb. b) Društvo ima 127 članov. c) Na zborovanju je bilo 99, t. j. 77,8%.

Poročilo o selji ožjega sosveta poverjeništvu UJU Ljubljana v Prekmurju je podal tov. Musek. Orisal je navzočim žalostne razmere v katerih se nahaja prekmursko šolstvo in učiteljstvo, naštel vsa prizadevanja poverjeništvu, da se to stanje izboljša. Njegova izvajanja je dopolnil tov. Rusjan, ki je prišel ravnokar iz Prekmurja v tukajšnje kraje.

Poročilo o celjski pokrajinski skupščini je podal tov. Jančič. Ker je prinesel »Učit. Tovariš« zares izčrpno poročilo poteka skupščine, se je tov. Jančič omejil na osebne utise, katere so v debati spopolnili ostali delegati. Posledica debate o skupščini je bila predlog tov. Jančiča, ki se glasi:

Na podlagi poročil delegatov pokrajinske skupščine v Celju izraža učiteljsko društvo ptujsko svoje zadovoljstvo nad marljivim in vestnim delovanjem poverjeništvu UJU Ljubljana in mu izreka popolno zaupanje.

Navzoči so predlog soglasno sprejeli.

Tov. Trček pa je predlagal naslednje:

Poverjeništvu UJU Ljubljana se poziva, da čuva in pazi, da zasede mesto oblastnega šolskega nadzornika za osnovne šole vedno le osnovošolski učitelj.

Tudi ta predlog je bil soglasno sprejet.

O državni skupščini v Mariboru je poročal tov. Šestan. V debato so posegali ostali delegati.

Reasumé vse debate je bil sledeči predlog tov. Museka:

Pri razgovoru o državni skupščini konstatira učiteljsko društvo za mesto Ptuj in ptujski šolski okraj, da je plodonosno delo na skupščini zelo odvisno od tega, da dobijo delegati pravočasno tajniško in blagajniško poročilo v roke. Iz tega vzroka predlagamo: Glavni odbor naj razpošlje »Izveštaje« vsaj mesec dni pred skupščino na posamezna društva.

Predlog se sprejme soglasno.

Samoizobrazba. Poroča o krožkih tov. Jančič. Debata dovede do teh sklepov? Poset krožkov je obvezen. Na krožkih se bo obravnavala tako snov iz sociologije, kakor pedagogike. Obsegi krožkov ostanejo stari, le šoli Hajdin in Dornava se priključita krožku Ptuj.

Določijo se sklicateljci krožkov ter se napove sestanek istih za popoldne.

Šolska reforma. Ker je nedostajalo časa je odpadlo poročilo tov. Mervičeve o izobraževalnem tečaju v Ljubljani in pride na dnevni red prihodnjega zborovanja.

Izvenšolsko delo. Tudi ta točka je odpadla iz istega razloga.

Slučajnosti. Decembrsko zborovanje bo proslava desetletnice ujedinjenja ter proslava spomina Tolstega.

Za 60letnico organizacije ptujske se stavi odbor, ki bo izvedel vse priprave za to proslavo.

Tov. predsednik prečita še par važnih dopisov. Prihodnje zborovanje bo v decembru, dan pa določi odbor.

Iznese se želja, da se vsi tovariši snidejo pri obedu v Narodnem domu, da še tovariško pokramljajo o tem in onem.

+ CELJSKO UČIT. DRUŠTVO je imelo svoj redni letni občni zbor dne 6. oktobra t. l. v Celju.

Situacijsko poročilo. Učiteljstva v okraju 163, članstva 154, navzočih 129 = 83%.

Tov. predsednik pozdravlja v lepem številu navzočih članstvo. V toplih besedah se spominja umrle soproge tov. S. Pečarja in mladega tov. Slavka Jelenca.

Iz tajnikovega letnega poročila je razvidno, da je članstvo v poslovni dobi 1927./28. naraslo na 160 in je zborovalo šestkrat. Blagajnikovo poročilo pravi o dobrem stanju društvenih financ in mu je bil izrečen absolutorij. Knjižničar je pokazal na izpopolnjevanje knjižnice, ki upošteva potrebe nove šole. Omenja kot darovalce knjig Čitalnico celjsko in tov. Lj. Schreinerjevo.

Po izčrpnih debatah so bili sprejeti sklepi:

Ker Čin. savez v Beogradu ni nastopil na primeren način in v primernem času proti okrnjenju naših službenih prejemkov z odtegljaji za Nabavljajke zadruga, društveno članstvo izstopa iz iste organizacije.

Društveni delež pri Tuš se kot blagajniški aktivum črta.

Določi se nova članarina rednih letnih 150 Din in je tu všteta članarina za mariborsko Pedagoško centralo. Z učitelji poročene učitelje plačajo 60 Din, staroupokojenci 30 Din, novoupokojenci 100 Din (pri poslednjih dveh odpade »Popotnik«).

Predlagal se je ključ razdelitve državne dotacije za 3 učiteljske knjižnice v okraju in so se izvolili novi knjižnični odbori.

Veliko vznemirjenje med šolskim upravitelji je vzbudilo odtegotvanje občutnih vsot za užitek šolskih stanovanj celo za prejšnja leta. Ponekod stalni mesečni odtegljaji za bodoče presegajo višino državne stanarine. Društvo bo zbralo podatke in stopilo v stik s poverjeništvom.

O glavni skupščini v Mariboru je poročal tov. Hajnšek, o pokrajinski v Celju tov. Gosak in Roš.

Izvršile so se tajne volitve odbora z listki. Izid: predsednik Gosak, v odbor: Zupančičeva, Schreinerjeva, Brinar, Valenčič, Volavšek, Gbec in Roš. (Odbor se še ni konstituiral).

Predavala je tov. Ivanka Zupančičeva o pedagoškem tečaju v avgustu v Hamburgu in Lübecku ter o šolstvu v Nemčiji.

Slučajnosti. Razpravljalo se je o delu za Učiteljski dom.

Po debati se je sprejela resolucija:

Da se ne ponove neprijetni slučaj razčiščenja sporov med članstvom, oziroma med vodstvom poverjeništv in člani pred rednim sodiščem, predlagamo, da si prihodnja pokrajinska skupščina izvoli častno razsodišče, ki daje vsaki stranki možnost, doseči pravično razčiščenje častnih zadev brez rednega sodišča v organizaciji sami. V to častno razsodišče naj določi tudi vsaka stranka svojega zastopnika. V dobi pred novo pokrajinsko skupščino pa naj ožji svet sam določi začasno častno razsodišče za posamezne slučaje.

+ LJUBLJANSKO UČIT. DRUŠTVO je imelo občni zbor dne 11. oktobra t. l. Udeležba: 97.

Predsednik tov. Mlekuž je v otvoritvenem nagovoru povdaril nekatere važne momente našega društvenega življenja v preteklem letu, ki zlasti pričajo o stanovski solidarnosti članov. To je bil predvsem slučaj ob priliki protesta vsled odstranitve asnovnošolskega referata tov. Flereta ter disciplinska zadeva poverjenika Skulja in urednika Dimnika, ko je članstvo solidarno stalo na njih strani. Z ozirom na časopisne napade na učiteljstvo je predlagal resolucijo, ki obsoja napade na učiteljski stan ter odklanja strankarstvo v stanovskih vrstah. Resolucijo je zbor soglasno odobril.

Tajniško poročilo: Izobraževalno delo društva se je skušalo koncentrirati v samoizobraževalnih krožkih. Krožkovih sestankov je bilo 9. Obravnavalo se je o liberalizmu, sociologiji ter o delovni šoli. Sestanki za učiteljske (16) so se vršili zase pod vodstvom tov. Pahorja in Hreščaka. Zborovanj je bilo 6 rednih in eno izredno. Na dnevnem redu so bila sledeča predavanja: Tov. Lužar — Pouk o delovni šoli; tov. Petrovč-Protopotnik — započetni učiti. stanovske organizacije in njegovo literarno delovanje; tov. Pahor — Celotni obris pojmov o sociologiji; tov. Žagar — Pedagoški kongres v Lipskem. Društvo je štelu ob zadnjem občnem zboru 207 članov, izstopilo je 28, pristopilo je 22, torej ima društvo sedaj 201 člana.

Iz blagajniškega poročila, ki ga je podal tov. Kumelj, je razvidno sledeče stanje: društveno imetje znaša 12.907,05 Din, dolg 5973 Din, torej znaša imovina društva 6934,05 Din.

Poročilo o pokrajinski skupščini je podal tov. Mlekuž, in sicer je povdaril predvsem nekatere važne predloge posameznih

odsekov: Predlog gospodarskega odseka, naj se osnuje učiti. gospodarska zadruga »Učiteljska založba«, ki bodi podlaga gospodarski osamosvojitvi učiteljstva; — resolucija glede spremembe pravil, ki naj omogočijo federativno obliko organizacije, je bila soglasno sprejeta od delegacije.

O državni skupščini poroča tov. Hreščak. Skupščina je bila okrnjena vsled Račičeve smrti, izglasoval se je samo proračun. — Konstatira, kako so sprejeli našo resolucijo glede reforme pravil pri centrali UJU v Beogradu: »Narodna Prosveta« ironizira brez stvarnih ugovorov.

Volitve so izpadle sledeče: Predsednik tov. Mlekuž; odbor: tov. Engelmanova, Ungerjeva, Čehova, Polak, Mihelič, Kumelj, Seliškar, Sežun; namestniki: tov. Lebarjeva, Levčeva, Puhar. Pregledovalci računov: tov. Kobal, Grčar, Škrinjar. Prireditveni odsek: tov. Dermelj Mirko, Franketova, Grošljeva, Erbežnik. Odsek za učiteljski naraščaj: tov. Polak, Pahor, Sežun, Vode.

O delovni šoli je predaval tov. Rupnik, ki je vzel za podlago svojemu referatu Blonskijevo knjigo »Delovna šola«; predavanju je sledila živahna debata, ki so se je udeležili tov. Hreščak, Mlekuž, Rupnik in Kumelj ter se končno zedinili na ugotovitvi, da mora propagator delovne šole razumevati proces dela, strukturo družbe.

Pri slučajnostih prečita predsednik okrožnico glede propagande za Učiteljski dom. Tov. Kobal poroča o dosedanjih uspešnih akcijah in apelira na članstvo, naj pristopi k zadrugi. Tov. Kumelj predlaga, naj društvo pristopi k zadrugi z 10 deleži. Predlog je soglasno sprejet. Sklene se organizirati akcija za pristop članov k zadrugi ter se to svrhu osnuje odsek treh članov: tov. Škrinjar, Lumbar, Rianecka.

za šolsko leto 1928/29 je izšel in stane 16 Din. Naročila sprejema Učiteljska tiskarna v Ljubljani, Frančiškanska 6

+ OBČNI ZBOR UČIT. DRUŠTVA ZA OKRAJ SLOVENJGRAD je bil dne 13. oktobra 1928 v Slovenjgradu.

Statistika: Število učiteljstva v okraju 46, število članstva v društvu 42 (5 upok. ni včlanjenih), število navzočih 35, t. j. 83%.

Situacijsko poročilo: Po pozdravu predsednika (novi člani, čestitke onim, ki so postali stalni, odhajajočim na novem mestu v imenu društva obilo uspehov) se prečita zadnji zapisnik; se odobri. — Razprava došlih dopisov: Društvo kot tako pristopi k »Narodni Odborani za mariborsko oblast« ter prispeva za poslovno leto 1928./29. 100 Din in to iz društvene blagajne, brez povišanja članarine. — Pri »Učiti. domu Maribor« se društvo kot tako včlani z letnim prispevkom (iz društvene blagajne) 100 Din; včlanjenje pos. tov. (ice) ostane prostovoljno. — Članstvo bo podpiralo po možnosti one tvrdke, ki podpirajo naše domove v Mariboru in v Ljubljani. »Gospodarski odsek« 3 agilnih članov se ne izvoli. — Društvo se izreče za 5 zborovanj in 5 krožkov. Dan in ura zborovanja se sproti določi. (Prihodnji zbor se vrši v Slovenjgradu v sredo 5. decembra 1928 ob 9. uri). — Sledilo je a) priporočilo k pristopu »Učiti. Sam.« (skoro vsi so že zraven), b) poročilo o pokr. skup. v Celju po tov. predsedniku Purkhartu s pojasnjevanjem v nekaterih točkah ter c) poročilo o drž. skupščini v Mariboru po tov. Zehrerju z najvažnejšimi momenti. — Poročilo zapisnikarja pro 1927./28. se prebere in odobri. — Blagajna izkazuje v pret. posl. letu 7950/20 Din dohodkov, 6898/78 Din izdatkov = 1051/42 Din prebitka; pregl. rač. najdaje rač. v redu. Proračun ostane lanski. Vsi člani naj plačujejo članarino potom pošt. pol. takoj prve dni v mesecu za en mesec naprej!

Samoizobrazba: Razpravljalo se je o ustanovitvi pevskega zbora. Pevski zbor se je že ustanovil, za pevovalj je bil izvoljen tov. Zehrer. — Nadalje se je obširno razpravljalo o enotnem postopanju pri obravnavi šolski zamud i. dr.

Volitve: Volitev novega odbora se je vršila po listkih in je bil izvoljen lanski odbor, sled. tov. (ice): preds. Josip Purkhart, podpreds. Regina Gobec, tajnik Josip Verčkovnik, blag. Zorka Rozman, odb. Fran Kavčič in Leopold Kopač.

Sklepi, predlogi, resolucije: 1. Vsled tehničnih razlogov se sklene prositi — ponovno — pov. UJU, da z vsi sliši deluje na to, da kaznovanje strank zopet prevzamejo srbski poglavarji, ker oni imajo izvršilno moč.

2. Odboru obl. knjižnice se predlaga, naj ta nabavlja le dražja dela (književna), ki si jih okr. učiti. društva težko nabavljajo. Tudi naj sproti v »Učiti. Tov.« objavi nabavljene publikacije ter ob koncu ozir. v začetku leta objavi celoten seznam založenih knjig. (Predlog tov. (ice) Gobec).

3. Iz dosedanjih neuspehov učiteljstva v svoji borbi za izboljšanje razmer je razvidno, da ne zastopa Izvršni odbor interesov učiteljstva z onim povdankom in ono avtorizacijo, ki mu jo daje organizacija z 12.000 čla-

ni. Izvršni odbor se pozove, da zasleduje interese učiteljstva z večjo energijo in uporablja v tem boju po potrebi vsa možna sredstva.

4. Na vsak način naj se skuša doseči za učiteljstvo polna pokojnina s 15% po 32 službenih letih.

5. Pokojninski fond za učiteljske vdove in sirote naj se ustanovi iz drž. sredstev.

6. Člen 7. uredbe o kraj. in obl. šolskih odborih naj se stilizira tako, da bo vsemu učiteljstvu, tudi v Sloveniji pravica do stanovanja in kurjave, ne da bi se radi tega učiteljstvu škričli dohodki.

7. Zakon učiteljic bodi prost. Ako so poročene z drž. uradniki, naj jim pripadajo polni dohodki, brez vseh odbitkov iz tega naslova.

8. Glasovanje per aklamacionem »primo«, kakor je to sedaj običaj na drž. skup., naj se brezpogojno odpravi, ker ne nudi nikake garancije, da pride tako do veljave res volja skupščine. (Predlogi tov. Zehrerja).

9. Pov. UJU se naproša, da urgira pri rektoratih viš. ped. šole v Zagrebu in Beogradu, da razpiše natečaj za vpis vsaj mesec dni prej. Isto prosi za točne podatke glede podpore, ki jo je dal Obl. šol. odbor učiteljem, ki bodo obiskovali višjo ped. šolo.

10. Društvo najodločneje protestira proti vsakemu javnemu blatenju učiteljstva v časopisih, ker se s tem krati avtoriteta učiteljstva. Event. pregreške proti disciplinskim pravilom naj se obravnavajo pri pristojnih oblastih. Vsako zadevo bomo razčistili sami, brez javnosti! (Predloga tov. Mrovljeta).

Učiteljski pravnik.

—Š Izvleček iz uredbe po kateri nam odtrgujejo 10 Din za stavbne zadruga. (»Službene Novine« z dne 12. maja 1918, broj 107 — XXXV.)

Na osnovu ovlaščenja čl. 374. Finansijskega Zakona za 1928./29. godinu, koji glasi:

»Ovlašćuje se Ministar Finansija, da može izmeniti i dopuniti Uredbu o Nabavljajkim Zadrugama Državnih Službenika i Savezu Nabavljajkih Zadruga Državnih Službenika od 5. decembra 1920 godine (zakonjenu 28. decembra 1921 godine po Zakonodavnom Odboru Narodne Skupštine) u pogledu organizacije, olinja i rada ovih ustanova, a naročito dopuniti u pogledu osnivanja kreditnih zadruga i zadruga za gradnju stanova državnih službenika« — propisujem sledeću

Uredbu

o izmenama i dopunama Uredbe o Nabavljajkim Zadrugama Državnih Službenika i Savezu Nabavljajkih Zadruga Državnih Službenika od 5. decembra 1920 godine (uzakonjenu 28. decembra 1921 godine).

Član 1.

Član 1. Uredbe dopunjuje se i dobiva treći stav, koji glasi:

»Svaki državni službenik i sve osoblje, pomenuto u prvoj rečenici prvoga stava ovoga člana, mora da se upiše za člana jedne Nabavljajke Zadruga i mora da uplati upisninu od (pet) dinara i jedan udeo od 100 (sto) dinara. Ako neko od ovih lica nije još u članstvu jedne Nabavljajke Zadruga, državna kasa, gde to lice prima svoje prinaldežnosti, obustaviće po službenoj dužnosti, a na pismenu predstavku Saveza, od njegovih prinaldežnosti u 11 mesečnih obroka upisninu (5 dinara) i udeo (100 dinara). Ove će sume sve državne kase svakog meseca neposredno dostavljati Savezu, a Savez će ih odobriti onoj Nabavljajkoj Zadrugi, koja je najbliže mestu, u kome je dotično lice sa službom.

Lica, čiji se udeli naplate na predstavku Saveza, stiču članska prava, kad postupe po propisima čl. 14. ove Uredbe i po pravilima dotične Zadruga.

Član 2.

Član 2. Uredbe menja se i glasi: Nabavljajkih Zadruga državnih službenika ima tri vrste:

1. »Zadruga Državnih Službenika za Nabavku Namirnice«, kojima je cilj, da snabdevaju svoje zadrugare životnim namirnicama i ostalim predmetima za njihovu ličnu i kućevnu potrebu.

Zadruga će namirnice i drugu robu ustupati zadrugarima za gotov novac, a na počec bez interesa po odluci Upravnog Odbora uz pismenu ličnu obavezu zadrugara ili na osnovu pismenog jemstva dvojice zadrugara, ili na osnovu svojevoljno stavljene zabrane na prinaldežnosti. Blize odredbe o davanju na počec propisace Savez naročitim pravilnikom.

Samo izuzetno, a na ime, kad izvesne robe na stovarištu zadrugarne ima više nego što iznosi tražnja od strane zadrugara, može Upravni Odbor tu i takvu robu ustupati drugim Zadrugama, a i zadrugarima.

2. »Zadruga Državnih Službenika za Nabavku Stanova«, kojima je cilj, da snabdevaju svoje zadrugare higijenskim stanovima.

3. »Zadruga Državnih Službenika za Nabavku Kredita«, kojima je cilj, da snabdevaju svoje zadrugare jeftinim kreditom.

U ovoj Uredbi znače se samo kratkoče radi prve »Nabavljajke«, druge »Stanbene« i treće »Kreditne«.

Član 4.

Suma, do koje odgovara svaki zadrugar za obaveze Nabavljajke Zadruga ne može biti manja od zadrugarskog udela, ali za obaveze Nabavljajke Zadruga prema Savezu odgovaraju njezini članovi najmanje peterostruki iznosom njihovih udela, ako pravilima Zadruga nije određeno veće jemstvo.

U slučaju primene odgovornosti (Jemstva) zadrugara za dugove Nabavljajke Zadruga Savezu, izvršice se naplata od zadrugara po čl. 1. ove Uredbe. Ovim se ne isključuje pravo Zadruga, da po potrebi traži naplatu i sudskim putem.

B.

Stanbene i kreditne zadruga.

Član 56.

Članovi Stanbenih i Kreditnih Zadruga mogu biti samo ona lica, koja su u članstvu Nabavljajkih Zadruga. Članstvo u ovim Stanbenim i Kreditnim Zadrugama nije obavezno.

Član 14.

U članu 70. Uredbe posle reči: »Pretekom Savezovog rezervnog fonda« unosi se nova tačka 4. koja glasi:

»4. iz kapitala, koji će se obrazovati za državanjem i to po 10 (deset) dinara mesečno od prinaldežnosti sviju aktivnih državnih službenika prve, druge i treće kategorije, a po 5 (pet) dinara mesečno od prinaldežnosti sviju ostalih lica pomenutih u članu 1. ove Uredbe. Zadržavanje ovo vršice se u 36 jednakih mesečnih rata počinjući od 1. juna 1928 godine. Za nove državne službenike zadržavanje počinje od dana isplata njihove druge mesečne prinaldežnosti. Zadržavanje izvršuju po službenoj dužnosti državne kase, kod kojih pomenuta lica primaju svoje prinaldežnosti odnosno penzije. Zadržane sume knjižice državne kase kao depozit Saveza i u toku istog meseca, kada su naplaćene, položiće ih kod Poštanske Štedionice na čekovni račun Saveza Nabavljajkih Zadruga Državnih Službenika u Beogradu. Ovaj kapital upotrebiće Savez prvenstveno za kreditiranje Stanbenih i Kreditnih Zadruga.

Ako se neko od napred pomenutih lica za deset godina od početka zadržavanja ne koristi radom Stanbenih ili Kreditnih Zadruga, ima pravo na povraćaj zadržane mu sume.

Član 18.

Iza člana 83. dodaje se nov član 84. koji glasi:

»Ove izmene i dopune Uredbe stupaju na snagu kad budu obnarodovane u »Službenim Novinama« i sve do toga dana, u članstvo Saveza primljene Zadruga kao i Savez dužni su, da u roku jedne godine saobrazu svoja pravila ovim izmenama i dopunama.

Ministar Finansija:

Dr. B. Marković s. r.

Nove knjige.

—k Fr. Govekar: »Rokovnjači«. Ljudska igra s petjem v 5. dejanjih. Tretji natisk. Oder, zbirka gledaliških iger 19. zvezek. V Ljubljani 1928. Založila Tiskovna zadruga. Strani 70. Cena s poštino vred 21 Din.

—k Henrik Sienkiewicz: »Potop«. II. del. Iz poljsčine prevlel dr. R. Holc — 1928. Založila Tiskovna zadruga v Ljubljani. Velika osmerka. 496 strani. Broširan velja 100 Din, v platno vezan 124 Din, poština 5 Din. I. del tega romana je izhajal v posameznih delih. — »Potop« je nadaljevanje velikega Sienkiewiczovega romana »Z ognjem in mečem«. Dočim tvorijo zgodovinsko ozadje zadnjega boji poljske šlahte s Kozaki na znamenitih ukrajinskih tleh, opisuje »Potop« ono grozno stanje v Poljski, ko so Švedi poplavalili vso deželo in jo skoraj uničili. Izdaja in malomarnost visokega plemstva je olajšala Švedom pot v poljsko ljudovlado, a iztreženje in požrtvovalnost kralju vdanega plemstva je pognala zopet Švede za mejo.

Hotel TRATNIK
Ljubljana, Sv. Petra cesta 25
priporoča lepe zračne sobe.

Šolske zvezke
po niskih cenah, iz najboljšega papirja s pivnikom izdelane
UČITELJSKA TISKARNA
Frančiškanska ul. 6

Fr. Perc, Maribor, Gosposka ul. 34
Zaloga vseh instrumentov, gramofonov, plošč, in drugih potrebščin, dalje godalnih specialitet, violin, najboljših strun, Pirastro-Weichold-Künzel i. t. d. **Pozor!** V Slovenski ulici 28 se nahaja naša specialna delavnica, kjer popravljamo vse instrumente. Pri nakupu in popravilih damo 10% rabat, ako se sklicujete na ta inserat. Popravljeni instrumente vračamo franko. Kupujemo tudi stare instrumente.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene obšitstva, vsaka beseda 50 par, Najmanjši znesek Din 5.—

Risalo orodje kupite najboljše in ceno pri Fr. P. Zajec optik, Ljubljana, Stari trg 9.

Pokret učiteljic.

Jelo Janežič, Škofja Loka:

VZGOJA ŽENSKÉ MLADINE IN NAŠE SOCIJALNE RAZMERE.

(Konec)

Temeljito pa moramo popraviti naše socialne prilike. Radi prevelikega povpraševanja po delu se je isto pocenilo. Nadprodukcija izobražencev, ki se v veliki množini rekrutira iz obeh spolov, grozi v najhujšem času z množico brezposelnih. Kakšna rak na na državnem telesu je brezposelnost ni treba povdarjati. Vprašanje je le, zakaj grozi brezposelnost v naši državi, ko bi se na našem teritoriju lahko preživljalo trikrat toliko državljanov. Odgovor je prav lahek. Ženska z moško izobrazbo in moško vzgojo, vstopa v moške poklice. Tam, kjer je včasih ponujal

delo eden, ga danes ponujata dva. Nastal je neizprosni boj za kruh. V tem boju se mora ženska prilagoditi moškim navadam, mišljenju in sploh vsemu, če hoče enakovredno konkurirati. Jako običajen pojav je, da se takozvana »samostojna ženska« tudi po svoji zunanosti kaže in vede kot moški, najsi bo to v kroju obleke ali v čem drugem.

Jasno, da to ni zdrav pojav v pokretu žene in je le nekak gnojni mehur, ki ga je rodilo napačno umevanje ženskega pokreta ter predvsem neusmerjena vzgoja ženske mladine in slabe socialne prilike.

Ženska, ki se je posvetila materinstvu sploh ne more opravljati še drugega poklica, ker je isto v veliko škodo družini in nje sami. Velika socialna krivica je, ker se moško delo ne nagraja toliko, da bi mogel vsak zdrav moški državljan poleg sebe oskrbovati tudi ženo in družino. Kot prvi delodajalec bi morala v tem pogledu baš dajati zgled država, kar je pa pri nas ravno nasprotno. Zato je žena prisiljena, da si išče kruha sama. Žena hodi za delom, deca pa ostaja doma brez matere, brez nadzorstva, brez vzgoje. Ne vrši se to samo v delavskih družinah, pač pa je isto običajen pojav tudi v veliki uradniških družinah. Mož uradnik, žena uradnica, oba s silo prislužita toliko, da jedva živita z družino. V najboljšem slučaju je tu prepričana deca manj izobraženemu poslu, ki naj mu nadomesti mater. Obsejni uradniški aparat v naši državi bi se sam ob sebe zmanjšal, če bi se omogočilo, da družinski oče, uradnik,

sam zamore zaslužiti toliko, da vzdržuje družino brez ženinoga sodelovanja. Njegovo delo bi postalo v uradu plodovitejše, ker bi ga ne morila vsakdanja skrb in podzavestni dojem, da ne more sam preživljati družine. Delal bi sam toliko, kot preje oba. Žena bi bila

vrnjena domu, deci, ter bi lahko vzgojila dober naraščaj.

Treba nam je predvsem reorganizirati vzgojo deklet, ustvariti prave ženske poklice in popraviti slabe socialne razmere, da nam prinese bodočnost srečo in blagostanje.

v vseh

modnih barvah

A. & E. SKABERNE
LJUBLJANA

Zvitke (Role)

za računske stroje, žel. kontrolne blagajne vseh sistemov ima vedno in v vsaki količini v zalogi

LUD. BARAGA, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6 * Telefon 2980

Double za zimske suknje

v najmodernejših vzorcih

Din 180.-, 240.-, 340.-

pri

JOSIP ŠLIBAR

LJUBLJANA, STARI TRG ŠT. 21

(poleg ZALAZNIKA.)

PRIPOROČA SE DAMSKA KONFEKCIJA IN MODNI SALON

ALOJZIJ PAVLIN

LJUBLJANA, Kongresni trg št. 5

Prvovrstna strokovna izdelava damskih plaščev, oblek in kostumov, kakor tudi vse moške garderobe po konkurenčnih cenah. — Lastna zaloga blaga. — Gg. učiteljem in učiteljicam na obroke.

Priporočamo tvrdke, ki inserirajo v našem glasilu!

Preselitev!

P. n. učiteljsstvu vljudno naznanjam, da sem 26. septembra preselil svoj fotografski atelje iz Valvazorjevega trga v lastne, najmodernejše urejene prostore na Sv. Petra cesto št. 25 na vrtu hotela „TRATNIK“.

Priporočam se cenj. učiteljsstvu za nadaljnjo naklonjenost in zagotavljam, da bom vsa meni zaupana naročila izvršil vestno, strokovnjaksko in po najnižji ceni.

Hugon Hibšer, fotograf Ljubljana, Sv. Petra c. 25.

Ako si hočete kaj nabaviti,

Ako nimate trenutno potrebnih sredstev,

Ako želite odplačevati v ugodnih mesečnih obrokih, obrnite se takoj na

Kreditno zadrugo detajlnih trgovcev

v Ljubljani, Šelenburgova 7, I. nad.

katera vam hitro in diskretno posreduje kredit, na podlagi katerega kupujete vse, kar potrebujete, poljubno skoraj v vseh ljubljanskih trgovinah.

— Prospekti in pojasnila radevolje na razpolago. —

Priporočamo Vam

najboljše testenine, in te so:

Pekatele

Dobijo se v vsaki trgovini!

P. n.

Šolam in šolskim upraviteljem

vljudno priporočam

vse vrste šolskih zvezkov iz najboljšega brezlesnega papirja. — Sprejemam tudi vsa druga v knjigoveško stroko spadajoča dela.

ANTON JANEŽIČ
LJUBLJANA, FLORJANSKA 14.

KNJIGOVEZNICA IN INDUSTRIJA
ŠOLSKIH ZVEZKOV.

Damska konfekcija in modni atelje

naznanja cenj damam sledeče cene za izdelavo navedenih oblačil:

Za delo od kostuma	od 250 do 300 Din
Za delo od plašča	od 200 do 250 Din
Za delo od jope	od 170 do 200 Din
Za delo od krila	od 70 do 100 Din
Za delo od toalete	od 150 do 200 Din
Za delo od bluze	od 80 do 150 Din

Ka razpolago je velika izbira izgotovljenih plaščev, kostumov itd. Vsled lastnega izdelka so cene, ker odpade carina, zaslužek tovarnarja, sigurno za 50% nižje, kar je v prid odjemalcem. Državni nameštenci dobijo proti izkazilu na obroke, proti takojšnjemu plačilu po 10% popusta.

Vse delo se izvršuje pod lastnim nadzorstvom in po najmodernejših modelih.

Ceneno češko perje

1 kg sivega opuljenega perja 70 Din, napol belo 90 Din, belo 100 Din, boljše 125 Din in 150 Din, mehko kot puh 200 in 225 Din, boljše vrsta 275 Din. Pošiljatelj carine prosto, proti povzetju, od 300 Din naprej poštne prosto. Vzorec zastoj. Blago se tudi zamenja in neugajajoče vzame nazaj. Naročila samo na Benedikt Sachsel, Lobež št. 15 pri Plznu, Češkoslovaška.

Poštne pošiljke rabijo iz Češkoslovaške v Jugoslavijo približno 10 dni.

Lovske puške,

flobert puške, brovninge, pištole za strašenje psov, samokrese, topiče, zaloga lovskih in ribičkih potrebščin ter umetni ogenj

F. K. Kaiser, puškar

LJUBLJANA, Šelenburgova ulica 6.

MEHANIČNO UMETNO VEZENJE

zaves, pregrinjaj, perila i. t. d. — Entlanje, ažuriranje, tamburiranje, prebadanje šablon, predtiskanje ženskih ročnih del. — Narodni in najnovejši vzorci.

MATEK & MIKEŠ, LJUBLJANA

Dalmatinova 13. Poleg hotela Štrukelj.

Naročajte vsa tiskarska dela
za društva, šole, urade itd. itd.
v Učiteljski tiskarni v Ljubljani!